

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSOENFONDS ZORG EN WELZIJN

NUMMER 2, JAARGANG 31 • 2^E KWARTAAL 2017

“Mensen die me
nodig hebben, weten
me te vinden”

P. 10

AOW terug naar 65
is geen probleem

P. 18

Wat heeft de politiek
met de inkomens van
senioren te maken?

P. 30

Ouderwets genieten met de gemakken van nu

8-DAAGSE STANDPLAATS BUSREIS COMPLEET VERZORGD INDIVIDUEEL OF MET GEZELSCHAP

**SNELBOEK AKTIE:
€ 25 KORTING P.P.**

Vertrek in 2017 op
3 en 10 juni
1 en 8 juli
5 en 12 aug
2, 9 en 16 sept
7 okt

Bekijk het hele reisaanbod
op onze website

- incl. halen en brengen
- 4 x natuur middagtocht omgeving Appelscha; Drenthe: unieke verzameling klompen (2200 paar uit 43 landen); Overijssel: spektakel in het Bakkerij- en IJsmuseum en Giethoorn: genieten van een rondvaart en een drankje
- dagtocht Friesland met 3 uur varen
- incl. entreegelden en consumptie
- nieuw excursieprogramma 2017
- gezellige avondprogramma's
- verblijf op basis van VOLLEDIG PENSION, LIFT aanwezig
- Hollandse keuken, mogelijkheid tot afstemming op dieet

7-DAAGS STANDPLAATS KERST ARRANGEMENT

Vertrek op 22 december - bel of kijk op de website voor het programma
(om alvast in de sfeer te komen)

5-DAAGS STANDPLAATS AUTO ARRANGEMENT

**SNELBOEK AKTIE:
€ 25 KORTING P.P.**

U komt met eigen vervoer naar Appelscha en vervolgens kunt u genieten van een speciaal samengesteld ALL-IN programma

ontvangst (± 11 uur) met een welkomstdrankje, 4 x overnachten incl. ontbijtbuffet, 4 x drie gangen diner/buffet, 3 x uitgebreid lunchbuffet, 1 x dagtocht (per touringcar) Friesland met 3 uur varen, 3 x middag excursie (per touringcar), iedere avond vertier en entertainment

Aankomst in 2017 op
12 juni
3 en 10 juli
7 en 14 aug
4, 11 en 18 sept
9 okt

(alle fouten voorbehouden; zie website voor bepalingen)

Twilight zone

Eigenlijk is het best moeilijk om nu een hoofdredactioneel te schrijven. We zitten op het moment dat dit stukje geschreven wordt nog steeds in de onderhandelingsfase voor een toekomstig kabinet en er komt maar geen informatie naar buiten. Dus wat het gaat worden? Ik weet het niet. Twilight zone, het schemergebied tussen de dageraad van de onthulling en de geheimzinnige duisternis van de onwetendheid.

ROELOF JAN MULDER

Eerlijke communicatie

Toch laten we ons licht schijnen over de stand van zaken rond ons pensioen. De SER heeft naar verluid al een goede basis gereed voor een nieuw pensioenstelsel. In het vorige nummer hebben we in het interview al een indicatie gekregen. Maar er is nog verdeeldheid. Helaas dus (op het moment van schrijven) nog weer wachten. Tot de informateur het gaat bepalen?

Het doel van de beraadslagingen binnen de SER is niet alleen een duurzaam pensioensysteem op te tuigen voor de toekomst, maar ook een eventueel dreigende tweespalt tussen ouderen en jongeren te voorkomen.

Dan moet er overigens wel betrouwbare informatie komen over de staat waarin onze fondsen zich bevinden. In ieder geval niet in de gevarenzone zoals veel media en bepaalde politieke partijen ons willen doen geloven. Het is grote onzin dat de ouderen de pensioenpotten van de jongeren leeg eten en er zit meer dan genoeg geld in de reserves van de fondsen.

Wellicht ten overvloede wijs ik nog eens op het voortreffelijke artikel van Jaap van der Spek in het vorige nummer onder de titel "Eerlijke communicatie"(nr.1, pag. 34).

Voltooid leven?

Een ander heikel onderwerp dat zich afspeelt in de twilight zone, letterlijk en figuurlijk, is het onderwerp euthanasie

in relatie tot het begrip 'voltooid leven'. Er ligt een wetsontwerp klaar waar het volgende kabinet iets mee zal moeten. Maar wat? Wat mij betreft helemaal niets. Ik ben daar heel stellig in en heb mij verstout daar in een persoonlijke ontboezeming mijn mening over aan het papier toe te vertrouwen, zie pag.

23. U wordt van harte uitgenodigd daar op te reageren.

Een ombudsman pensioenen

Ook in de twilight zone, althans zo zou je het kunnen karakteriseren omdat hij in relatieve stilte opereert, bevindt zich het werk van de Ombudsman Pensioenen. Hij bestaat sinds 1995 en doet goed werk voor hen die om wat voor reden dan ook een geschil met een pensioenuitvoerder (pensioenfonds of pensioenverzekeraar) hebben. Lees het artikel op pagina 10 e.v.

Nieuw bestuurslid

Ten slotte: uit de twilight zone getreden in het volle licht van de schijnwerpers ons nieuwe bestuurslid Liesbeth Schaap, gekozen op de Algemene Ledenvergadering van 30mei j.l. Wat is haar motivatie en wat gaat ze doen voor de BPP. Lees het interview op pag. 37.

De redactie wenst u veel leesplezier en mooie 'schemeravonden' de komende zomer. —

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

“
Betrouwbare
informatie
pensioen-
fondsen
noodzakelijk.
”

Colofon

Kwartaal tijdschrift van de BPP: Belangenvereniging Pensioenge-rechtigden Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW).

Aangesloten bij de NVOG: de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Hoofd- en eindredactie

Roelof Jan Mulder (Ons Pensioen),
Steenakkerstraat 4, 4012 EP
Kerk-Avezaath.
Telefoon: (0344) 681793
E-mail: roelof.j.mulder@planet.nl
Gitte Jansen-Nieudorp
(Pensioenbelangen)

Redactieleden

Jaap van der Spek, Eric van Eck,
Pierre Thijssen.

Medewerkers aan dit nummer

Audrey, Betty Berger, Rob de Brouwer,
Ad van den Berg, Eric van Eck,
Cees Michielse, Jaap van der Spek,
Joop van Vliet, Marjoke Wessels,
Ron Wessels, Pierre Thijssen.

Grafisch Ontwerp

William van Giessen

Afbeeldingen

pixabay.com
Roelof Jan Mulder

Druk en verzending

Senefelder Misset

Verantwoording

Het ledenblad 'Ons Pensioen' is het contactorgaan van de BPP en verschijnt vier keer per jaar. Ons Pensioen komt tot stand in samenwerking met 'Pensioenbelangen' (van de NBP). De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur.

De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en diverse perspectief te behandelen. Het is aan de lezer zelf om (mede aan de hand van meningen en visies in dit blad) tot eigen oordeelsvorming te komen. Voorts is de redactie niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties en bijsluiters. Overname van (delen van) artikelen is toegestaan, met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Reacties kunnen worden gezonden naar: roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Bestuur

Voorzitter: Peter Patijn.
Secretaris: Cees Michielse.
Penningmeester: Jaap Dijkstra.
Leden: Jan van Pijkeren, Liesbeth Schaap, Jaap van der Spek, Baukje Vegter.

Ledenadministratie

Adreswijzigingen en opzeggingen graag als volgt doorgeven: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl of Jan van Pijkeren, tel. 06-30 68 98 73. Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

De contributie bedraagt slechts €11 per jaar (meer mag natuurlijk ook!). Het partnerlidmaatschap is €5,50 per jaar. U kunt zich aanmelden via de website of via een brief met gegevens aan de ledenadministrateur. Betalingen kunnen worden overgemaakt op banknummer NL83 INGB 000 455 2579 (ING Bank) t.n.v. Belangenvereniging Pensioenge-

rechtigden PFZW.

Belangrijk om te weten

Als u overlijdt, stopt uw Ouderdoms- pensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben dan onder bepaalde voorwaarden recht op Partner- en Wezenpensioen. Ook hebben zij recht op een eenmalige slotuitkering die gelijk is aan driemaal het bruto maandbedrag van uw Ouderdomspensioen. Over die uitkering wordt geen loonheffing (belasting) en zorgpremie betaald. Het nettobedrag is dus gelijk aan het brutobedrag. De partner krijgt deze uitkering. Is er geen partner? Dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. Als er geen partner of wees is die aanspraak maakt op de uitkering ineens, dan kan deze worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon (bijvoorbeeld kinderen ouder dan 21 jaar, neven, nichten, vrienden) die kosten heeft gemaakt in verband met het overlijden.

Commissie Financiële Dienstverlening

In geval van problemen met PFZW over uw pensioenberekening, zoek contact op met de voorzitter van deze BPP-commissie: P.Patijn (06-51110724).

Advertenties

Advertenties voor Ons Pensioen gaan samen met advertenties voor Pensioenbelangen. Meer info via Bondsbureau NBP: 070-3601921 of info@pensioenbelangen.nl. Tarieven op aanvraag.

Inhoudsopgave

- 3 Twilight zone
- 4 Colofon
- 5 inhoudsopgave
- 6 Er gebeurt weinig, slappe tijden dus
- 7 Een koude lente maar een warme start
- 8 Soms word je er droevig van
- 9 Uit de pers
- 10 “Mensen die me nodig hebben weten me te vinden”,
een interview met de Ombudsman Pensioenen
- 14 De zorgpremie problematiek
- 15 Ook schriftelijk ten strijde
- 16 Betere verpleeghuiszorg kost geld, maar hoeveel?
- 18 AOW terug naar 65 is geen probleem
- 23 Politici moeten het leven beschermen
- 24 De kwaliteit in de zorg
- 25 Audrey's DeliCasa
- 26 Kruiswoordpuzzel & cryptogram
- 28 Pas verschenen
- 30 Wat heeft de politiek met de inkomens van senioren te maken?
- 35 Geslaagde ALV in Doorn
- 37 “Maatschappelijk betrokken”,
een interview met het nieuwe bestuurslid van de BPP, Liesbeth Schaap
- 39 Activiteiten en informatie van de BPP

Er gebeurt weinig. Slappe tijden dus?

Onze onvolprezen hoofdredacteur sprak in het vorige OP-nummer de hoop/verwachting uit dat met het uitbrengen van onze stem bij de Tweede Kamer-verkiezingen een nieuw (lente-)geluid gehoord zou kunnen worden. En onze deskundige secretaris hoopte op een verstandige stemkeuze van ons.

AUTEUR:
PETER PATIJN

De verkiezingsuitslag kennen we allemaal en of dat leidt tot een nieuw lentegeluid is op het moment dat ik dit stukje schrijf (7 mei) hoogst ongewis. Het zou kunnen, maar daarvoor verschillen de beoogde coalitiepartners erg van elkaar. En onze secretaris heeft zich, bestuurlijk, niet uitgelaten over de uitkomst van onze collectieve keuze. Verstandig van hem.

PETER PATIJN

'doorpolderen', daling van het ledenaantal, geen directe band meer met grote belangrijke politieke partijen en de beperkte mogelijkheid een compromis door de eigen achterban geaccordeerd te krijgen.

Tegen deze achtergrond is het moeilijk op een genuanceerde

manier de belangen van gepensioneerden te behartigen. Zeker voor onze BPP.

In mijn vorige column had ik gevraagd om een perspectief op een beetje indexatie. De secretaris herhaalt dit in zijn column in dit nummer. Wel iets concreter: een tijdelijke opschorting van het toetsingskader, waardoor indexatie mogelijk wordt. En wat doet het PFZW-bestuur? Die wijzigt, god beter het, tussen neus en lippen door de huidige loonindexatie in prijscompensatie. Reden? Mij onbekend en zonder enig maatschappelijk medegevoel. Samen met andere partijen (behalve de werkgevers) was de BPP tegen.

Tot slot iets anders. Enige dagen geleden (begin mei) werd ik gebeld door Cees Grimbergen van het bekende MAX-tv programma Zwarte Zwanen met het verzoek of hij onze ALV mocht bijwonen. Dat mocht hij. Grimbergen was wel verbaasd over mijn directe toezegging. In de volgende OP hoop ik u, als hij komt, zijn (en mijn) indrukken van dat bezoek te geven. De tijd lijkt toch minder slap. —

Ik vraag mij weleens af hoe het komt dat er zo weinig gebeurt aan het pensioenfront van het Binnenhof en de Bezuidenhoutse weg in Den Haag. Is het onderwerp niet belangrijk genoeg? Hebben betrokken partijen uiteindelijk geen belang bij een snelle oplossing voor een nieuw toekomstgericht pensioenstelsel? Voorstelbaar is dat andere zaken zoals een hervorming van de arbeidsmarkt, een wijziging van het fiscale stelsel en de afschaffing van het eigen risico in de zorg een ietwat zwaarder gewicht in de formatieschaal leggen.

Maar waarom komt de SER dan niet met zijn beloofde voorstel. Al was het maar om het initiatief in eigen hand te houden. Ook daar blijkbaar verschil van mening en van belangen.

De werkgevers hebben maar één doel: lagere arbeidskosten met minder risico. Bekend is dat de positie van de vakbonden er niet is op vooruitgegaan. Verschil van mening over wel of niet

“
Werkgevers
hebben maar
één doel: lagere
arbeidskosten,
minder risico.
”

Een koude lente, maar een warme start

Op de dag dat dit artikel wordt geschreven is het 5 mei, Bevrijdingsdag. En alhoewel het zonnetje ontbreekt en de temperatuur nog steeds nauwelijks met twee cijfers hoeft te worden geschreven, toch een dag vol vreugde en plezier. Een dag ook waar het goed is om er bij stil te staan dat dit allemaal niet vanzelfsprekend is en de zorgen voor de toekomst allerminst overdreven kunnen worden. Dat geldt voor een veilige toekomst, maar zeker ook onze toekomstige pensioenen.

AUTEUR: CEES MICHELSE

Stelselwijziging

Ook in de afgelopen maanden heeft het bestuur iedere vergadering stilgestaan bij de stand van zaken rondom de discussie over de stelselwijziging in de pensioenen. Nog steeds is er geen afgerond SER-advies, alhoewel de berichten doen veronderstellen dat een dergelijk advies praktisch rond zou zijn. De vertraging wordt veroorzaakt door intern gekrakeel binnen en tussen sociale partners, waarbij allerhande andere zaken aan de orde zijn dan de toekomst van onze pensioenen.

Het bestuur van de BPP heeft steeds nadrukkelijk gekozen voor snelheid in de onderhandelingen. Het voortdurend achterwege blijven van de indexatie treft immers de gepensioneerden het meest direct in de portemonnee, maar ook de pensioenopbouw voor de jongeren loopt daarmee groot gevaar, al wordt dat niet altijd beseft.

Verontrustend is dat er weliswaar uitzicht lijkt te zijn op een verbeterd stelsel en daarmee op een ander en beter toezichtkader, waardoor indexatie weer een reële mogelijkheid wordt, maar het duurt allemaal veel te lang. Tenminste twee jaren voor de afronding van de wetgeving, daarna twee jaren die nodig zullen blijken om de administratiesystemen aan te passen, en dan ook nog een termijn voor sociale partners om tot beslissingen te komen.

Al die tijd blijft dan het huidige stelsel van kracht en is uitzicht op indexatie niet in het vizier. Dat is naar de opvatting van de BPP niet aanvaardbaar. Daarom pleiten wij voor een tijdelijke aanpassing van het toezichtkader vooruitlopend op de toekomstige stelsel-

wijziging. Wie geïnteresseerd is in de technische kant daarvan verwijzen wij graag naar onze website. (www.pfzw-belangenvereniging.nl)

ALV 30 mei in Doorn

Ruim 3 weken voor onze ALV, waarvoor een honderdtal leden zich hebben aangemeld, zijn de voorbereidingen nagenoeg compleet. Naast het huishoudelijk deel van de bijeenkomst zal de discussie daar vooral gaan over het toekomstige pensioenstelsel en de positie van de gepensioneerden daarbij. Inleidingen van Dick Boeijen van PGGM, die nauw bestrooken is bij de besprekingen en vooral berekeningen rondom het SER-advies en van Cees Michielse onze vertegenwoordiger in de Pensioenraad van PFZW en lid van de pensioencommissie van de gezamenlijke ouderenorganisaties. Maar vooral ook naar wij hopen en verwachten een geanimeerde discussie met de aanwezigen.

Als OP bij u in de bus valt heeft onze ALV inmiddels plaats gevonden. Elders in dit blad vindt u een krot verslag van de bijeenkomst.

Tot slot

Denkt u nog eens aan het werven van nieuwe leden? Wij zijn een organisatie van en voor gepensioneerden en dus is het natuurlijk verloop door overlijden groot. Maar de aanwas van nieuwe leden houdt daarmee geen of moeizaam gelijke tred. Interesseer daarom uw (oud) collega voor de BPP. Naast de kracht van het argument speelt immers bij belangenbehartiging ook de macht van het getal een niet te verwaarlozen rol. —

Soms word je er droevig van

Het World Economic Forum (WEF) komt met een rapport waaruit zou blijken, dat er wereldwijd een tekort van 225.000 miljard dollar gaat ontstaan door de pensioenstelsels in de wereld. Nederland draagt daar ook aan bij.

AUTEUR:
JAAP VAN DER SPEK

De genoemde achtergronden snijden wel hout. Er komen meer gepensioneerden (er wordt uitgegaan van een groei van de levensduurverwachting tot 100 jaar!) en er komen minder jongeren die met hun werkzaamheden en te betalen pensioenpremie de pensioenpotten kunnen vullen. Bovendien wordt verwacht dat de economische groei op wereldniveau gaat stagneren. Dat alles zou op den duur dat gigantische, niet te becijferen tekort opleveren. En dus moeten we doorwerken tot bijvoorbeeld ons 80ste levensjaar.

Maar zoals zo vaak, alles wordt door elkaar gehaald. AOW-systemen worden op één hoop gegooid met systemen voor aanvullende pensioenen en gemakshalve wordt er nauwelijks onderscheid gemaakt tussen Amerika, China, Zuid-Europese en Noord-Europese landen.

Het is te begrijpen dat mensen het allemaal niet meer snappen. Als een instelling als de WEF al zulke brokken maakt, waarom zou je dan andere 'deskundigen' geloven?

In het vorige nummer hebben we al aandacht gevraagd voor 'Eerlijke communicatie'. Niet alleen eerlijk over de mogelijk dreigende kortingen en het feit dat ogenschijnlijke zekerheden achteraf geen zekerheden bleken te zijn, maar ook eerlijk over het knellende financiële toetsingskader en het vasthouden aan de risicovrije rente als belangrijkste ingrediënt voor de berekening van de dekkingsgraad, terwijl het ook mogelijk is om te rekenen met een minimaal benodigd rendement.

DNB

De organisaties van gepensioneerden en ouderen hebben kortgeleden een gesprek gehad met de toezichthouder, de Nederlandse Bank. Die wel gelooft in een op premie gebaseerd nieuw pensioenstelsel,

maar ondertussen vasthoudt aan wat in de wet is vastgelegd. DNB is van oordeel dat we niet voorzichtig genoeg kunnen zijn. Is dus ook niet bereid om het zonder commentaar te accepteren als de Tweede Kamer en de regering zouden komen met een aanpassing van de wet voor de tijdelijke periode tot aan de invoering van een nieuw pensioenstelsel. Een nieuw pensioenstelsel waarin de risicovrije rente niet meer zo'n dominerende rol speelt en de zekerheid wordt losgelaten (waardoor veel minder buffers nodig zijn bij een persoonlijke opbouw). Daarop vooruit lopen (anticiperen) is voor DNB geen optie. En dat terwijl het in de rechtspraak gebruikelijk is om bij een verandering van wet in de lopende rechtsgang daarmee alvast rekening te houden.

Waar komt dat droevige vandaan?

Welke informatie en welke informatie-verstrekkers zijn er serieus te nemen? Waarom houden mensen aan eigen ideeën vast? Wat zijn echte feiten, wat zijn ficties? Welke emoties spelen waarom een bepaalde rol? Hoe komt het dat media zonder te controleren elkaar napraten, waarbij later zo vaak blijkt dat het 'broodje aap' verhalen zijn? Droefheid alom?

Toch zijn er redenen om na de droefheid de dag van morgen weer op te pakken. Mensen hebben elkaar nodig en zullen dus proberen om toch weer oplossingen te vinden. Samenwerken en naar elkaar luisteren zijn daarin wel belangrijke onderdelen. En zolang we bereid zijn dat te doen, vinden we wel weer wegen. Door de eeuwen heen is er altijd vooruitgang geweest. Maar niet waar respect afwezig is en tegenstellingen worden aangewakkerd. Toch maar goed, dat we in Nederland 'polderen'! —

Uit de pers

DNB: 'Korting dreigt voor miljoenen gepensioneerden'

Pensioenfondsen rekenen nog met overrendementen voor herstel van hun financiële positie. Als deze rendementen niet gehaald worden dreigt vanaf 2020 een pensioenkorting voor miljoenen gepensioneerden. Hiervoor waarschuwt De Nederlandsche Bank. Hoewel nieuwe kortingen voor dit jaar uitbleven, bevinden pensioenfondsen zich nog steeds in een kwetsbare positie. De pensioensector rekent voor verder herstel nog steeds op hoge rendementen. DNB waarschuwt dat als die rendementen net als in 2015 en 2016 niet worden gehaald, 56 fondsen in 2020 en 2021 een pensioenkorting boven het hoofd hangt. Enkele miljoenen gepensioneerden zouden volgens DNB in dit scenario gekort moeten worden.

(WWW.AMWEB.NL)

Alternatieve beleggingen drijven kosten pensioenfondsen op

De meeste fondsmanagers verlagen de fees die ze vragen aan pensioenfondsen. Er is een uitzondering: managers gespecialiseerd in alternatieve beleggingsvormen. Dat valt te lezen in het rapport 'Investment Management Fees: New Savings, New Challenges' van Bfinance dat verschillende grote pensioenfondsen vroeg naar hun ervaringen. De vergoedingen die pensioenfondsen betalen aan vermogensbeheerders zijn de laatste jaren over het algemeen gedaald. Toch zijn de kosten voor beheer voor de pensioensector opgelopen. De oorzaak ligt bij het groeiende aandeel van het vermogen dat buiten de beurs om wordt belegd, in infrastructuur, direct vastgoed en private bedrijven bijvoorbeeld.

(WWW.IEX.NL)

Klijnsma oneens met €31,5 mln aan bonussen APG

De €31,5 mln aan bonussen die pensioenuitvoerder APG vorig jaar aan werknemers uitkeerde zijn voor staatssecretaris Jetta Klijnsma aanleiding om aan minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken te vragen waarom die bedragen zo hoog zijn. Klijnsma vraagt Plasterk dit hoge bonusbedrag aan te kaarten bij pensioenfonds ABP die de belangrijkste klant is van APG. Als werkgever van de Rijksoverheid heeft Plasterk zeggenschap bij ABP. APG is de uitvoerder van het pensioenfonds ABP. Een op de vijf gezinnen in Nederland heeft zijn pensioen hier ondergebracht.

(WWW.AMWEB.NL)

'Ouderenzorg gemeenten voldoet niet'

Ouderen met een kwetsbare gezondheid hebben veel meer hulp en ondersteuning nodig dan mantelzorgers kunnen bieden. Gemeenten zien dat echter onvoldoende in. Dat blijkt uit een onderzoek onder betrokkenen dat Patiëntenfederatie Nederland uitvoerde in samenwerking met 22 organisaties van patiënten, zorgverleners en instellingen. 48% van de ouderen en hun naasten en 95% van de medewerkers zegt knelpunten te ervaren bij de zorg voor en ondersteuning van ouderen met gezondheidsproblemen. Volgens de respondenten gaan gemeenten er nu te veel van uit dat het sociale netwerk wel een deel van de zorg kan leveren. 40% van de ouderen geeft aan veel meer hulp nodig te hebben dan wat mantelzorgende burens, familie en vrienden in de praktijk kunnen bieden. Een kwart van de ouderen vindt dat hun woonomgeving vaak niet aansluit bij wat zij nodig hebben. Ook blijkt het vaak een probleem om passende hulpmiddelen van de gemeente te krijgen.

(WWW.GEMEENTE.NU)

Oudere werknemers gelukkiger door flexibele aow

Een flexibele AOW-leeftijd is goed voor de welvaart van het land en voor het levensgeluk van oudere werknemers. Hoger opgeleide mensen zullen, met een gunstige regeling, langer blijven doorwerken. Met die extra belastingopbrengst kunnen lager opgeleiden eerder met pensioen. De voorwaarde is wel dat pensioen en de start van de AOW-uitkering samenvallen. Dat betoogt professor Jan van Ours die deze week tot hoogleraar wordt benoemd op de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het CPB heeft de effecten van een flexibele AOW-ingangleeftijd berekend met als grenzen maximaal twee jaar eerder en vijf jaar later dan de wettelijke AOW-leeftijd. De gedachte is dat voor elk jaar uitstel, de uitkering met 6,5% wordt verhoogd. Naar verwachting zullen veel mensen ervoor kiezen om vroeg met pensioen te gaan. Op korte termijn gaan de AOW-uitgaven met een half miljard euro omhoog, op langere termijn met 200 miljoen omlaag. 'Zo op het oog bedragen die niet veel

(BINNENLANDS BESTUUR)

Ombudsman Pensioenen wil meer empathie bij het oplossen van klachten

“Mensen die me nodig hebben, weten me te vinden”

Wist u dat er een speciale Ombudsman voor pensioengeschillen is? Binnen onze eigen redactie was niet iedereen ervan op de hoogte. Hoog tijd dus om deze pensioenbemiddelaar nader aan u voor te stellen. En zo waren we op een koude morgen in april op bezoek bij de SER, waar de ombudsman zijn domicilie heeft en ons meteen bijpraatte over het nog te verschijnen jaarverslag over 2016.

AUTEUR:
GITTE JANSEN-
NIEUDORP,
ROELOF JAN
MULDER

Wie gelooft dat de ombudsman een uitgebreid instituut is met vele medewerkers, want er is nogal wat aan de hand in pensioenland tenslotte, die vergist zich. Wel geteld drie medewerkers inclusief de ombudsman zelf, behandelen gemiddeld zo'n 550 klachten per jaar.

De ombudsman schrijft in zijn jaarverslag over 2015: “In het voorwoord van mijn vorige verslag (2013/2014) refereerde ik aan de woelige omgeving waarin het werk van de Ombudsman Pensioenen als relatief informele en laagdrempelige bemiddelaar wordt gedaan”. Uiteraard ontgaan die woeligheden de Ombudsman niet, maar conform het reglement waar de taakopdracht van de Ombudsman is opgenomen, blijkt hij zich niet te kunnen en mogen bemoeien met algemene kwesties op het gebied van de pensioenwetgeving en de invloed van bijvoorbeeld de politieke besluitvorming daarop.

“Als Ombudsman Pensioenen past het echter niet om een mening te uiten over sommige ontwikkelingen in ‘pensioenland’”, schrijft hij daarom een aantal regels verder in zijn voorwoord op dat jaarverslag. Ook tijdens ons plezierige en uiterst informatieve gesprek laat hij zich er niet over uit.

Wat doet de Ombudsman precies?

De huidige ombudsman is de 68-jarige drs Piet Keizer. Hij is in 2011 tot Ombudsman Pensioenen benoemd. Het geeft hem nog altijd veel voldoening dat hij op deze manier kan bijdragen om misverstanden op te lossen. “Ik heb een contract tot mijn 70e en dat maak ik met alle plezier vol”, zegt hij.

Nu eerst de vraag wat doet de ombudsman precies? Om die vraag te beantwoorden kunnen we eigenlijk beter beginnen met te bezien wat de Ombudsman niet doet. Dat staat goed omschreven in het jaarverslag. “De Ombudsman is rechter noch toezichthouder, maar een relatief informele en laagdrempelige bemiddelaar. Hij richt zich, overeenkomstig het Reglement Ombudsman Pensioenen, op basis waarvan hij opereert, op mogelijke oplossingen voor een bestaand probleem. De Ombudsman stelt geen ‘schadebedrag’ vast, komt niet tot een ‘veroordeling’ van een pensioenuitvoerder (pensioenfonds of verzekeraar, red.) en doet geen uitspraak ten behoeve van een eventueel door klager te starten procedure bij de (burgerlijke) rechter. Dit alles past niet in de functie van bemiddelaar”.

Bemiddelaar of mediator dat is precies wat de Ombudsman is en wil zijn. Proberen problemen op te lossen door gesprekken te voeren met de verschillende

partijen en op die manier trachten partijen bij elkaar te brengen. Vaak moet er dan een beroep gedaan worden op de coulance van de pensioenuitvoerder, in een enkel geval brengt de ombudsman een ‘formeel advies’ uit. In de meeste gevallen houdt de pensioenuitvoerder zich aan dit advies, ook al zijn ze niet bindend.

Om wat voor klachten gaat het?

Om wat voor zaken gaat het dan? Een voorbeeld uit het jaarverslag over 2015. We beschrijven het geval nu even in onze eigen woorden. Als een deelnemer in een pensioenfonds om wat voor reden ook arbeidsongeschikt wordt, heeft hij of zij recht op een premievrije pensioenregeling. Dat betekent dat het pensioen verder premievrij wordt opgebouwd tot aan de pensioendatum.

Voorwaarde is dat de werkgever de arbeidsongeschiktheid van de werknemer meldt bij het fonds en dat de deelnemer zelf een aanvraag voor het premievrije pensioen indient binnen een jaar nadat de arbeidsongeschiktheid manifest is geworden. Het probleem is dat de deelnemer daar niet altijd van op de hoogte is of het simpelweg vergeet aan te vragen, mede in de veronderstelling dat melding door de werkgever voldoende is.

Maar ‘regels zijn regels’ en zo levert dit in de praktijk nogal eens problemen op die dan, als deelnemer en pensioenuitvoerder er samen niet uitkomen, resulteren in een klacht bij de Ombudsman. In het voorbeeld zoals beschreven in het jaarverslag gaat het om een deelnemer die in 2007 arbeidsongeschikt was geraakt en op 1 januari 2014 met pensioen zou gaan.

“In dit geval was het zelfs zo dat het fonds aan de deelnemer die sinds 2007 arbeidsongeschikt was geworden, in diverse uitingen zoals zijn UPO (Uniform Pensioen Overzicht, red.), een toekenningsbrief en antwoorden op vragen van de deelnemer over zijn voorwaardelijk

PIET KEIZER

pensioen, een voorwaardelijk pensioen in het vooruitzicht had gesteld”, vertelt Keizer.

“En toen viel op 28 januari 2014 bij de deelnemer een brief in de bus waarin het fonds aankondigde het recht op een voorwaardelijk pensioen in te trekken. Dit terwijl hier nota bene eind december 2013 in een toekenningsbrief nog wel sprake van was geweest. Het ouderdomspensioen van de betrokkene werd door de actie van het fonds dus aanzienlijk lager. Wij hebben getracht het fonds te bewegen deze beslissing terug te draaien. Tenslotte had het fonds zelf fouten gemaakt in de berichtgeving. Maar het mocht niet baten. Bij de beslissing om de deelnemer niet ter wille te zijn, beriep het fonds zich op de uitspraak van de interne geschillencommissie die voor dit fonds beslissend is.

Ik ben echter van mening dat een deelnemer niet te maken heeft met een interne geschillencommissie, maar met het fonds zelf. Het bestuur van het fonds beslist uiteindelijk of een deelnemer wel of geen recht kan laten gelden en niet een interne geschillencommissie. In dit geval hebben wij een formeel advies uitgebracht. Ook nog onderbouwd door een advies van professor Heemskerk, hoogleraar pensioenrecht. Maar het mocht opnieuw niet baten.

Het steekt dat een pensioenuitvoerder soms na een lange tijd administratieve fouten of vergissingen wel mag herstellen en de deelnemer niet. Dat is krom. Niet voor niets schrijf ik in het jaarverslag over 2016 dat ik vind dat de insteek van een goede klachtenbehandeling niet zou moeten zijn het zoeken naar juridische argumenten om een klacht af te wijzen, maar proactief zoeken naar oplossingen om de ontstane onvrede weg te nemen.

Wij weten dat achter veel klachten veel persoonlijk leed schuilt. Klachten die bijvoorbeeld ontstaan na het overlijden van een deelnemer, omdat de aanvraag

“
Bemiddelaar of mediator dat is precies wat de Ombudsman is en wil zijn.
”

voor een partnerpensioen wordt afge-
wezen of door het niet tijdig aanvragen
van een premievrije pensioenregeling bij
arbeidsongeschiktheid, zoals in het voor-
beeld van daarnet.

Dan heb je die problemen al en dan
komt er een onverwacht probleem met
het pensioenfonds of de pensioenverze-
keraar bij. Er valt als het gaat om enige
empathie bij de klachtbehandeling door
de pensioenuitvoerder
nog steeds veel terrein te
winnen.”

De heer Alvers, se-
cretaris van het instituut
Ombudsman, die ook bij
het gesprek aanwezig is,
vult nog aan dat sinds
2009 de aanmelding bij
de pensioenuitvoerder in
geval van arbeidsonge-
schiktheid door het UWV
wordt gedaan en dat
daarmee een aanvraag
door de deelnemer voor
een premievrij pensioen
niet meer nodig is. Dat
neemt niet weg dat dit
onderwerp in de gevallen voor 2009 nog
steeds voor problemen zorgt.

DHR. KEIZER & DHR. ALVERS

Pas op bij echtscheidingen

Natuurlijk passeren ook andere onder-
werpen de revue waarover problemen met
de pensioenuitvoerder kunnen ontstaan.
“Wat nogal eens voorkomt, is een geschil
over het partnerpensioen bij echtschei-
ding”, gaat Keizer verder. “Ik wil iedereen
op het hart drukken daar goed naar te
kijken. In het jaarverslag geven we een
voorbeeld van hoe zoiets mis kan gaan.
Iemand was tien jaar voor zijn pensioen-
datum na een scheiding hertrouwd. Het is
een ingewikkeld verhaal, maar het komt
er op neer dat de betreffende deelnemer
dacht dat het partnerpensioen van zijn
eerste vrouw, die daar afstand van had ge-
daan, dan wel voor zijn tweede echtgenote
zou gelden. Dat kan alleen als de eerste
echtgenote afstand doet van haar rechten
en dit tijdig aan het fonds mededeelt.

Dat laatste was dus niet gebeurd. De
mededeling van het fonds dat de be-

“
Wat nogal eens
voorkomt, is
een geschil
over het partner-
pensioen bij
echtscheiding.
”

trokken partner niet kon rekenen op het
partnerpensioen kwam voor beiden als
een behoorlijk koude douche. Hoewel het
fonds formeel keurig volgens de regels
had gehandeld, werd er mede dankzij
onze bemiddeling toch een kleine com-
pensatie verstrekt.

Ja, en natuurlijk werden we overstromd
met klachten in het kader van de afschaf-
fing van de partnertoe-
slag die de gepensio-
neerde deelnemer kreeg
indien hij getrouwd was
met een partner jonger
dan 65 met een inkomen
beneden een bepaalde
grens. Die toeslag werd
in 2015 ineens afgeschaft
en dat hakte er bij veel
echtparen flink in. Hier
gaat het echter om een
overheidsregeling waar
de Ombudsman dus geen
invloed op kan uitoefenen.
Hetzelfde geldt voor
het zogenaamde AOW-
gat overigens.”

Onafhankelijkheid gegarandeerd

Natuurlijk hebben we de ombudsman ook
gevraagd naar zijn onafhankelijkheid. Die
is bij reglement door de koepels gega-
randeerd. Ook het feit dat het instituut
Ombudsman voor Pensioenen is onder-
gebracht bij de SER en dat die instantie de
Ombudsman ook benoemd draagt mede
bij aan de onafhankelijkheid.

En dan tot slot zijn bekendheid. “We
hebben een eigen website waar mensen
ons kunnen vinden. Daar publiceren we
ook de jaarverslagen en daarnaast wordt
er door pensioenuitvoerders in het geval
men er met klagers niet uit komt veelal
door verwezen naar ons. Overigens, en
dat is belangrijk, hebben wij de insteek
dat we op elke vraag een antwoord pro-
beren te geven. En tenslotte streven we er
altijd naar dat problemen in alle redelijk-
heid en billijkheid worden opgelost. En
heel vaak lukt dat ook.” —

Het Instituut Ombudsman Pensioenen werd in 1995 ingesteld door
de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen en de Stichting
voor Ondernemingspensioenfondsen. Het is een onafhankelijk
instelling die jaarlijks circa 500 klachten over de uitvoering
van een pensioenreglement behandelt. De ombudsman is geen
belangenbehartiger of raadsman, maar een onafhankelijk bemiddelaar
in klachten en geschillen. Bij een blijvende klacht of een voortdurend
geschil zal de ombudsman via bemiddeling een redelijke en billijke
oplossing trachten te bereiken.

Voor meer informatie over de rol en werkwijze van de Ombudsman
wordt verwezen naar het Reglement Ombudsman Pensioenen. U
kunt dat terug vinden op de website van de Ombudsman: www.ombudsmanpensioenen.nl.

Hier is ook een aantal voorbeelden te vinden van door de Ombudsman
behandelde zaken. Tegenwoordig is het instituut ondergebracht bij de
SER.

De huidige ombudsman is Drs P.J.C. Keizer. Hij werd in 2011
benoemd. Drs Keizer heeft eerder als bestuurslid bij de Pensioen en
Verzekeringkamer gewerkt, waar hij veel ervaring op dit gebied heeft
opgedaan.

**Blijf thuis
wonen
met een
Stannah
traplift**

**€650,-
KORTING T/M
AUGUSTUS**

- ✓ Betaalbare traplift voor elke trap
- ✓ Ruime keuze uit nieuw en gebruikt
- ✓ Ruimtebesparende, opklapbare stoel
- ✓ Levertijd vanaf 3 dagen
- ✓ Servicedienst elke dag beschikbaar

Stannah
'S WERELDS MEEST GEKOZEN TRAPLIFT

**BEL GRATIS
0800-5066**
VOOR VRIJBLIJVENDE INFORMATIE.
VRAAG NAAR TOESTEL 7546

Voor vrijblijvende informatie over de trapliften
van Stannah stuurt u de ingevulde coupon in een
ongefrankeerde envelop naar **Stannah Trapliften B.V.,
Antwoordnummer 17006, 2170 VB, Sassenheim.**

Dhr./Mevr:

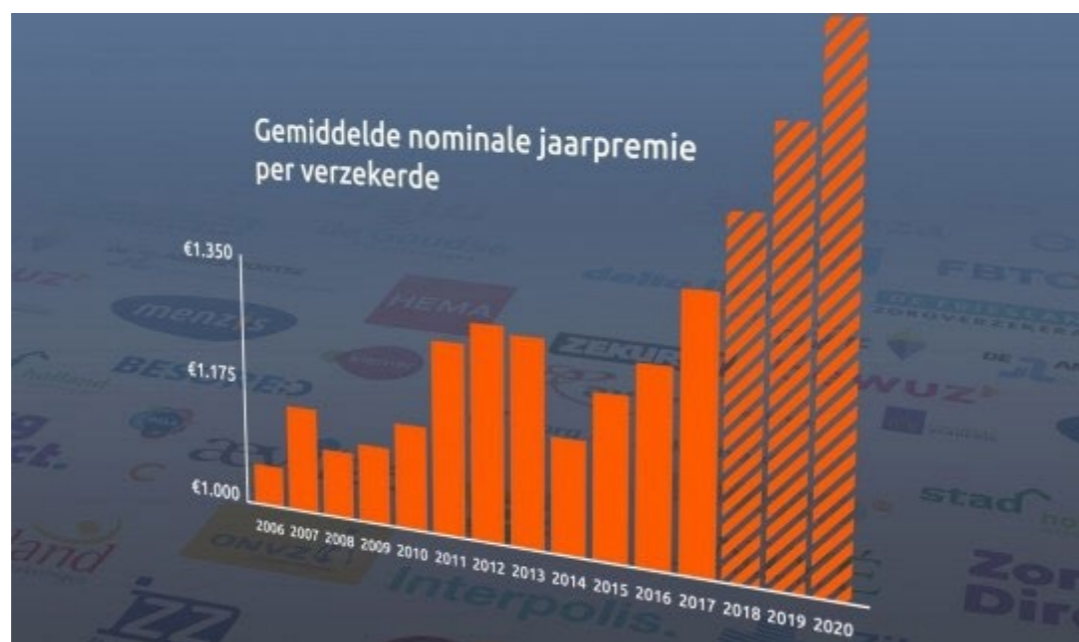
Tel. Nummer: Postcode:

Email: Huisnummer:

WWW.STANNAH.NL

De zorgpremie problematiek

In het nieuws- en actualiteitenprogramma EenVandaag kwam de premieproblematiek voor de zorgverzekering aan de orde.

Copyright: EenVandaag

AUTEUR:
JOOP BLOM, VOOR-
ZITTER COMMISSIE
ZORG, WELZIJN, WO-
NEN EN MOBILITEIT
NVOG/KNVG

Zoals al eerder is gepubliceerd in dit magazine verwacht ik behoorlijke stijgingen van zowel de nominale zorgpremie als de inkomensafhankelijke zorgpremie (die gepensioneerden zelf moeten betalen) in 2018. Dit door stijging van de kosten in de zorg en het niet meer beschikbaar zijn van reserves om de premie te drukken bij de zorgverzekeraars.

Bovenstaand een grafiek van de premieverloop in de afgelopen jaren en een voorspelling, gemaakt en gepubliceerd door EenVandaag. Daaruit blijkt ook dat de nominale premie in de afgelopen zes jaar nogal stabiel is gebleven

En dan nog het eigen risico. Diverse politieke partijen roepen om verlaging, maar dat zal betekenen dat de premie omhoog moet! De overheid zal een verlaging van het eigen risico niet uit de belastingen gaan bekostigen!

In een advies van de ambtenaren van VWS aan de kabinetsinformatuur stellen zij zelf voor het eigen risico te verhogen tot € 500!! Daarnaast ingrepen in de organisaties van de zorg (o.a. alle medisch specialisten in loondienst).

Wij wachten met spanning af. —

Ook schriftelijk ten strijde

Achter de schermen van politiek Den Haag vindt veel meer gelobby plaats dan waar u weet van heeft. Ook door de ouderenorganisaties. Hieronder een impressie van de belangenbehartiging door de KNVG en NVOG in samenwerking met de andere verenigingen van en voor ouderen.

Geen kostendelersnorm

In een brief, ondertekend door ANBO, KBO-PCOB, KNVG, NOOM en NVOG, houden de gezamenlijke ouderenorganisaties een pleidooi voor de afschaffing van de invoering van de kostendelersnorm in de AOW en in het verlengde hiervan tevens de kostendelersnorm af te schaffen voor de AOW-gerechtigden die reeds hiermee worden geconfronteerd, te weten de AIO's.

De ouderenorganisaties vragen informateur Schippers dringend in overweging te nemen om bij de beslissing over de afschaffing van de kostendelersnorm in de AOW ook de kostendelersnorm in de AIO te betrekken. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat mantelzorgrelaties kwetsbaar zijn, ook in financieel opzicht.

In de Ombuigings- en intensiveringslijst van het departement van Financiën wordt erkend dat een persoon in de AIO met een inwonend meerderjarig kind door de kostendelersnorm er tot 350 euro netto per maand op achteruit kan gaan. Wanneer families als gevolg van de kostendelersnorm beperkt worden bij het verlenen mantelzorg, zal het extra beslag op zorgkosten hoger zijn dan de lagere uitkeringen aan besparing opleveren.

(Zie: <https://goo.gl/cCByYu>)

Aftrekbaarheid pensioenpremie en opbouwpercentage niet verder versoberen

De gezamenlijke ouderenorganisaties hebben ook een brief gestuurd naar informateur Schippers waarin zij aangeven het niet verstandig te vinden om de inkomensgrens tot waar de pensioenpremie aftrekbaar is verder naar beneden te brengen. Verder pleiten zij er ook voor het fiscaal maximale toegestane opbouwpercentage voor pensioenen niet te verlagen.

“Het is naar ons oordeel noodzakelijk dat de overheid de sector juridisch en fiscaal de ruimte geeft om een afdoende opbouw van pensioenen voor zo groot mogelijke groepen te behouden. Wij menen dat dit bijdraagt aan een breed draagvlak voor zowel jong als oud; een noodzaak om veranderingen haalbaar te maken.”

Een verdere verlaging van de inkomensgrens zorgt ervoor dat grote groepen in de toekomst vermoedelijk te weinig pensioen gaan opbouwen. Het bete-

kent tegen die tijd ook minder staatsinkomsten.
(Zie: <https://goo.gl/ob6pKc>)

Temporisering van de verhoging van de AOW-leeftijd

Ook is er nog een brief over de AOW-leeftijd gestuurd aan informateur Schippers en de onderhandelaars van VVD, CDA, D66 en GroenLinks. De ouderenorganisaties pleiten in die brief voor een temporisering van de verhoging van de AOW-leeftijd, die in 2018 op 66 jaar komt.

De gezamenlijke ouderenorganisaties doen de onderhandelaars twee suggesties aan de hand:

- halveer de verhoging van vier maanden naar twee maanden
- zorg voor evenwicht tussen de tijd dat men werkt en de tijd dat men AOW geniet.

In de brief wordt aandacht gevraagd voor het feit dat een grote groep oudere werkzoekenden steeds verder klem komt te zitten. Uit de meeste recente publicatie van het UWV blijkt wederom dat de langdurige werkloosheid onder deze groep hardnekkig is. Tegelijkertijd is uit eerdere publicaties gebleken dat de armoede onder deze groep in de periode voor de AOW-leeftijd stijgt totdat de AOW-uitkering en eventueel pensioen wordt ontvangen. Het perspectief voor deze groep is ronduit slecht.

(Zie: <https://goo.gl/tTES4t>)

Wij informeren u over wat er speelt op pensioen- en zorggebied en proberen dit voor u te duiden. Daarnaast behartigen wij uw belangen. We doen dit niet alleen, maar strijden samen met andere ouderenorganisaties waaronder de Koepel van de Nederlandse Vereniging van Gepensioneerden (KNVG) en de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG). Beiden zijn actieve politieke lobbyisten. Op deze pagina een samenvatting van recent nieuws. De NBP en BPP zijn lid van respectievelijk KNVG en NVOG.

Betere verpleeghuiszorg kost geld, maar hoeveel?

De inspanningen van Hugo Borst en Carin Gaemers voor verbetering van de verpleeghuiszorg hebben resultaat gehad. Het onderwerp staat hoog op de politieke agenda en de Nederlandse toezichthouder op de zorgmarkt (NZa) heeft berekeningen gemaakt van de benodigde extra gelden. In eerste instantie werd een bedrag van € 3,1 miljard per jaar genoemd. De NZa berekende echter dat € 1,3 miljard per jaar bovenop het huidige budget voldoende zou moeten zijn ervan uitgaande dat er aanzienlijke doelmatigheidsverbeteringen mogelijk zijn. Er zit nogal een verschil tussen beide bedragen. De reden daarvan is de volgende:

AUTEUR:
ERIC VAN ECK

Bij de berekening van de vergoeding voor de verpleeghuizen is uitgegaan van het zg. kwaliteitskader. Dit is een opsomming van randvoorwaarden, waaraan verpleeghuizen moeten voldoen om goede zorg te kunnen leveren. Belangrijk onderdeel van het kwaliteitskader is dat op een groep van acht bewoners dag en nacht twee gekwalificeerde medewerkers ingeroosterd zouden moeten zijn. Rekening houdend met 7% ziekteverzuim, verlof 14%, opleiding 2% en 11% niet patiëntgebonden werkzaamheden (ongeveer de huidige gemiddelde praktijk), blijft een productieve tijd over van 66%. Dat is niet hoog. Als alle zorginstellingen met deze manier van roosteren moeten voldoen aan het kwaliteitskader, is een budgetverhoging nodig van € 3,1 miljard per jaar. Dat betekent 70.000 extra zorgmedewerkers.

rapport: ActiZ

Lager ziekteverzuim en minder overleg
Meer succesvolle zorgorganisaties hebben, door veel aandacht te geven aan het terugdringen van het ziekteverzuim en het minderen van de niet-patiëntgebonden tijd, de productiviteit

weten te verhogen tot ongeveer 76%. De NZa stelt dat een verbetering gemiddeld landelijk tot 77% voor alle instellingen op korte termijn haalbaar is. In dat geval zou een budgetverhoging van € 2,1 miljard per jaar noodzakelijk zijn.

Excellente organisaties

In een derde scenario rekent de NZa de effecten door van maatregelen die door een aantal instellingen is genomen, maar die niet zo simpel zijn. Door personeel, dat de schoonmaak en het koken verzorgt, te integreren met het patiëntgebonden personeel, budget dat bestemd voor onderhoud gebouwen over te hevelen naar de zorg en danig te snoeien in het aantal leidinggevenden (zelfsturende teams) zou

op termijn nogmaals een verhoging van de productiviteit mogelijk zijn en zou er 'slechts' € 1,2 miljard per jaar budgetverhoging noodzakelijk zijn.

Reactie ActiZ

De branchevereniging voor zorgondernemers (ActiZ) vindt dat de NZa zich rijk rekent. Jacqueline Joppe, vice-voorzitter van ActiZ: "De 280.000 professionals in verpleeghuizen werken heel productief. Uit een onderzoek in opdracht van het ministerie van VWS blijkt dat een verhoging van de productiviteit mogelijk is van ongeveer 3%. De NZa rekent met een productiviteitsverhoging van 11%. Dan blijft er géén tijd over voor bijvoorbeeld roosteren, overdracht en werkoverleg; dat is essentieel voor goede zorg. Het staat bovendien in schril contrast met het kwaliteitskader waarin leren en scholing voorop staat". In het rapport noemen zorgprofessionals als verbetermaatregelen, in volgorde van belangrijkheid: verminderen van regeldruk, verbeteren van werkprocessen en betere ICT-ondersteuning. (bron: ActiZ)

Hoe nu verder?

De reacties in de pers varieerden tussen '€ 1,3 miljard erbij voor de zorg' (ActiZ) tot 'slechte verpleeghuizen moeten hervormen voordat er extra geld komt' (Volkskrant).

Het NZa-rapport is duidelijk: de organisatie van de verpleeghuiszorg kan veel beter. Dat het ziekteverzuim in verpleeghuizen op 7% ligt (landelijk gezondheidszorg totaal 2016 5% (CBS)) laat zien

dat daar aandacht nodig is. Een gemiddelde productiviteit van 65% is buitengewoon laag. De hoeveelheid tijd die wordt gestoken in rapportages en overleg is hoog. De term 'kantoorverpleegkunde' is een begrip dat in de zorg algemeen bekend is. Het vervelende is, dat de sector op eigen kracht maar moeizaam tot verandering komt. De geschiedenis van het 'kwaliteitskader' is tekenend daarvoor.

Maar of er nu 70.000 (€ 3,1 miljard) of 30.000 (€ 1,3 miljard) medewerkers moeten worden aangesteld: er moet fors personeel bij en dat is slecht te krijgen. Niet gek, als

je bedenkt dat een baan in de verzorging voor velen synoniem is met hard werken, slechte betaling en een hoop administratief gedoe.

Instellingen zitten te springen om personeel, maar investeren er niet in met goede stageplaatsen en intensieve betrokkenheid bij de opleiding. Misschien wel het meest belangrijk: er wordt veel te weinig uitgedragen dat verzorgenden enorm bijdragen aan de kwaliteit van leven van mensen in hun laatste jaren.

Het verzorgen van oude mensen staat niet in hoog aanzien in Nederland; een veeg teken. —

“
70.000
extra zorg-
medewerkers
”

AOW terug naar 65 is geen probleem

Redenatie regering is onjuist

Een belangrijk onderwerp in de huidige maatschappelijke discussie over uitkeringen is de startleeftijd waarop een persoon zijn AOW-uitkering voor het eerst ontvangt. Voor veel gepensioneerden is de AOW de belangrijkste inkomstenbron na pensionering. Welke feiten zijn van belang in deze discussie?

AUTEUR:
WILLEM
SCHUDEBOOM

De kernvraag is: "Welke economische gevolgen heeft een startleeftijd van de AOW op 65 jaar voor Nederland op lange termijn?"

Aspecten bij deze kernvraag zijn:

1. Welk deel het inneemt van het BNI (Bruto Nationaal Inkomen) – (Het BNI is de totale marktwaarde van goederen en diensten die binnen de grenzen van een land worden geproduceerd plus de door Nederlanders in het buitenland verdiende inkomens minus de door buitenlanders in Nederland verdiende inkomens.)
2. de verhouding van overheidskosten voor jongeren en ouderen
3. verhouding tussen gewerkte jaren en uitkeringsjaren
4. de inkomenspositie bij pensioering

Voor het antwoord op deze vragen vermelden we eerst de relevante feiten voor deze discussie.

Een welvaartsvaste AOW

In 1957 werd de AOW ingevoerd en iedereen, die rechtmatig in Nederland verbleef, moest verplicht deelnemen aan deze volksverzekering. Bij een echtpaar ontving alleen de man de AOW-uitkering. De vrouw ontving pas na zijn overlijden haar eigen AOW-uitkering. Vanaf 1985 werd de

AOW individueel, zowel mannen als vrouwen kregen een eigen AOW-uitkering.

In de jaren '60 werden de AOW-uitkeringen extra verhoogd. In 1974 werd de AOW gekoppeld aan het minimumloon. Omdat het minimumloon de loonontwikkeling van de cao's volgt, was het minimumloon welvaartsvast en daarmee ook de AOW. Personen met een minimumloon of met een AOW-uitkering zouden hierdoor ook voordeel hebben van de toegenomen welvaart. Wat gebeurde in werkelijkheid?

Indirecte koppeling AOW aan de cao-lonen

De loonstijging voor alle werknemers, die onder een cao vallen, kent twee componenten:

- de eerste is de algemene loonstijging, zoals vastgelegd in de cao's
- de tweede is de incidentele verhoging voor individuele werknemers.

In de afgelopen 20 jaar was de algemene loonstijging in de cao's iets meer dan de prijsinflatie. De werkgevers betaalden in deze periode liever incidentele verhogingen dan een algemene loonstijging. Daarom blijft de algemene loonstijging in de cao's al vele jaren achter bij de groei van het BNI. Daardoor hebben gezinnen al die jaren minder voordeel gehad van de economische groei in Nederland dan

bedrijven. Dat uit zich voor Nederland in een hoog en permanent overschot op de handels- en de betalingsbalans.

Gezinnen krijgen minder

Het aandeel van de gezinnen in het BNI is in de afgelopen 15 jaar hard gedaald ten gunste van bedrijven.

Jaar	Bedrijven	Gezinnen
1987	3%	54%
1997	5%	52%
2002	6%	51%
2012	10%	45%

Nationale productie overtreft consumptie

Nederland produceert al enige decennia meer dan haar bevolking consumeert en heeft daarom een hoog overschot op zowel de handels- als de betalingsbalans. In de afgelopen jaren was dit overschot meer dan 9%. Dit overschot betekent dat de werkgeverslasten in Nederland zoals belastingen en productiekosten, waaronder de loonkosten, internationaal zeer concurrerend zijn. Deze lasten zijn hier lager dan die van onze handelspartners, anders had Nederland niet deze hoge en permanente overschotten.

AOW-uitgaven en het BNI

In de afgelopen 15 jaar is het aantal personen dat een AOW-uitkering ontvangt, sterk gestegen. De grote geboortegolf in de jaren 1945 tot 1950 is de belangrijkste oorzaak hiervan. In 1985 was dit aantal 1,9 miljoen, in 2000 2,3 miljoen en in 2015 3,4 miljoen. Wegens de hoge geboortecijfers in de jaren 1950 – 1973 zal het aantal personen met een AOW-uitkering

ook in de aankomende decennia stijgen. De verwachting is dat tussen 2035 en 2040 de piek van het aantal personen met een AOW-uitkering (4,6 miljoen AOW'ers) zal zijn.

Ondanks dat die groep in de afgelopen decennia sterk is gestegen, zijn de kosten voor AOW en AWW/Anw als percentage van het BNI redelijk constant gebleven. De Anw is Algemene nabestaanden wet, de opvolger van de AWW, Algemene Weduwen en Wezenwet. AOW- en AWW/Anw-uitgaven in percentage van het BNI:

Jaar	In % van het BNI
1970-1979	5,4
1980-1989	5,9
1990-1999	5,9
2000-2012	5,2
2015	5,5

De toekomstige hoogte van de AOW-uitkeringen hangt af van de ontwikkeling van het minimumloon, dat gekoppeld is aan de cao-lonen. Drie varianten zijn logisch:

1. deze cao-lonen stijgen met de prijsinflatie,
2. deze cao-lonen stijgen met prijsinflatie en een deel van de economische groei,
3. deze cao-lonen stijgen met de nominale economische groei.

Een recente CPB-berekening (Centraal Planbureau) over de toekomstige uitgaven voor de AOW veronderstelt variant 3, namelijk dat de cao-lonen stijgen met de economische groei. In een andere CPB-studie van 30 januari jl. over de gevolgen van een minimum rekenrente voor aanvullende pen-

“
Gezinnen
hebben
minder voordeel
gehad van de
economische
groei in
Nederland dan
bedrijven.
”

sioenregelingen stelt het CPB dat in de aankomende 60 jaar de prijzen met 1,34% stijgen en de lonen met 1,4%, dus ongeveer variant 1. Bij een economische groei van 2% zal het aandeel van gezinnen in het BNI over 60 jaar dan beneden de 20% komen, dus minder dan de helft van wat het nu is. Het CPB verklaart niet waarom het over hetzelfde onderwerp, namelijk de toekomstige loonstijging, in twee opeenvolgende notities sterk verschillende standpunten heeft.

Alleen als het minimumloon in de toekomst stijgt met het percentage van de economische groei, dan zullen de AOW-uitgaven maximaal 7,1% van het BNI zijn op het toppunt van de vergrijzing. Dat is variant 3.

Overheidskosten voor jongeren en ouderen

Uit het CPB-rapport over de kosten van de vergrijzing, verschenen in de zomer van 2010, bleek dat de overheidskosten voor jongeren aanmerkelijk hoger zijn dan die voor gepensioneerden.

Leeftijd	Kosten Overheid Mannen	Kosten Overheid Vrouwen
0 t/m 24	€314.000	€314.000
65 en ouder	€193.000	€286.000

Verhouding tussen gewerkte jaren en uitkeringsjaren

Het aantal gewerkte jaren dient in een redelijk verhouding te staan tot het aantal jaren met een AOW-uitkering. In een demografische stabiele bevolking kan circa 55% werken, de personen tussen 20 en 65 jaar oud. In veel Europese landen werkt ongeveer 40% van de bevolking, gemeten in arbeidsjaren. De gebruikelijke internationale verhouding is 2 jaar werken tegen 1 jaar uitkering. De meeste mensen gaan werken als zij 22 zijn.

“
De gebruikelijke internationale verhouding is 2 jaar werken tegen 1 jaar uitkering.
”

Verwachting voor resterende levensduur op 22-jarige leeftijd:

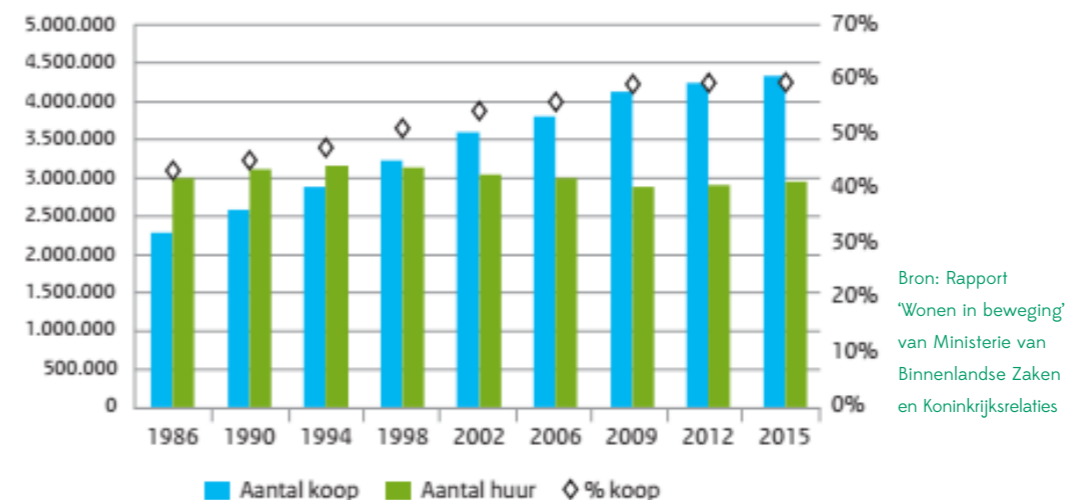
	Gemiddelde levensduur	Verwachte leeftijd bij overlijden
1950 vrouw	54,6	76,6
man	52,3	74,3
1970 vrouw	57,4	79,4
man	51,7	73,7
1990 vrouw	59,5	81,5
man	54,0	76,0
2000 vrouw	60,6	82,6
man	56,8	78,8
2010 vrouw	61,7	83,7
man	57,8	79,8
2015 vrouw	62,0	84,0
man	58,7	80,7

Een voorbeeld als uitleg. Een vrouw, die 22 jaar oud was in 2015, zal naar verwachting nog 62,0 jaar leven en sterft als zij 84,0 wordt. Een redelijke pensioenleeftijd voor de 22-jarige vrouw in 2015 is dan 63 en 4 maanden. Zij heeft dan vanaf haar 22ste 41 jaar en 4 maanden gewerkt en ontvangt 20 jaar en 8 maanden een uitkering.

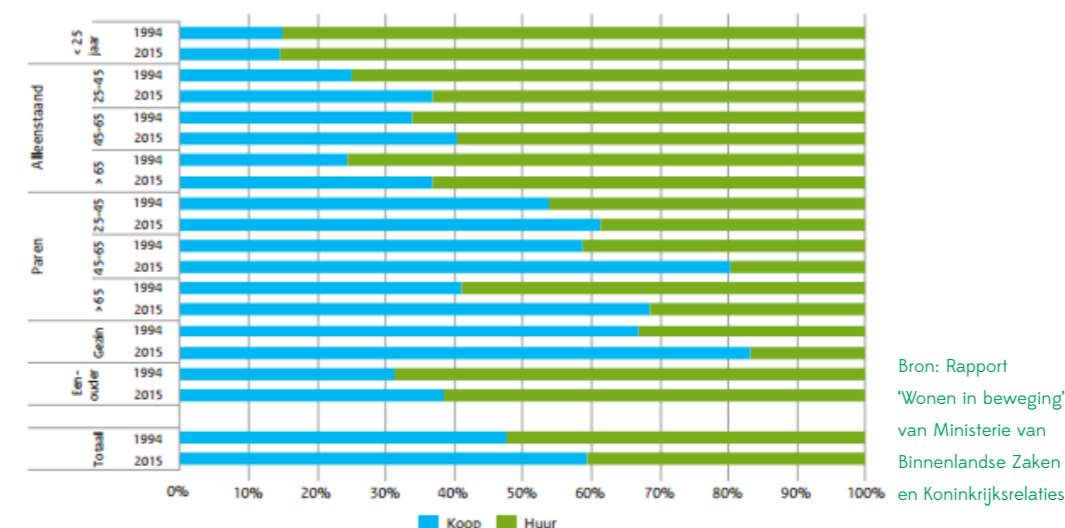
Inkomstenpositie bij pensionering

Sinds de jaren '80 van de vorige eeuw hebben de sociale partners en overheid gezorgd dat zoveel mogelijk werknemers deelnamen in een aanvullende pensioenregeling. Door diverse ontwikkelingen in de afgelopen 20 jaar, onder andere de afschaffing van de VUT, zijn de aanvullende pensioenregelingen nu aanmerkelijk verruimd. Deze verruiming is vooral ontstaan door de lagere franchise, het grensbedrag, waar beneden geen aanvullend pensioen wordt opgebouwd. De franchise met de methode uit 1997 zou herrekend naar bedragen in 2017 circa € 24.000 zijn. De huidige franchise is veelal € 12.000.

Figuur 3.1.1: Ontwikkeling woningvoorraad naar eigendomsvorm (1986-2015)

Figuur 4.1.1: Samenstelling huurders en eigenaren-bewoners naar huishoudtype (1994, 2015)

	Methode 1997, bedragen 2017	Methode 2017, bedragen 2017
Modaal inkomen	€34.000	€34.000
Franchise	-€24.000	-€12.000
Pensioen-grondslag	€10.000	€22.000
Pensioen-percentage	1,75%	1,875%
Pensioen-aanspraak op aanvullend pensioen	€175	€412,50

Bij een modaal inkomen verkrijgt de deelnemer thans 2,3 keer zoveel aanvullend ouderdomspensioen ten opzichte van de

voorwaarden, zoals deze in de methode 1997 golden.

Eigen huis en hypothecaire schuld

Sinds 2013 zijn de mensen, die geen bestaande hypothecaire schuld hadden en een huis kopen, verplicht om deze schuld in 30 jaar af te lossen. Het gevolg is, tezamen met de eerdere fiscale beperkingen voor hypothecaire schuld, dat in de toekomst steeds meer mensen bij hun pensionering geen of een beperkte hypothecaire schuld hebben. De mensen in de leeftijd 35 tot 60 jaar wonen voor het allergrootste deel (zo'n 80%) in een eigen huis.

“
Door diverse ontwikkelingen in de afgelopen 20 jaar, onder andere de afschaffing van de VUT, zijn de aanvullende pensioenregelingen nu aanmerkelijk verruimd.
”

Alternatief voor een hogere startleeftijd bij de AOW

Een alternatief, die in een rapport uit de jaren '70 van de verleden eeuw al werd genoemd, volgt uit de individualisering van de AOW, namelijk de afschaffing van de alleenstaande toeslag van de AOW. Bij deze afschaffing ontvangt iedereen na 50 jaar opbouw dezelfde AOW.

In 1989 werd de fiscale faciliteit, een extra belastingvrije voet, voor alleenstaanden van 27 jaar en ouder afgeschaft. Een alleenstaande krijgt hiervoor gedurende zijn arbeidzame leven geen compensatie meer, waarom dan wel zodra hij AOW ontvangt? *(Een alleenstaande ontvangt een hogere AOW-uitkering dan een persoon die samenwoont. Ook al heeft de samenwoner een jongere partner die nog geen AOW ontvangt; red.)*

Indien de alleenstaande AOW-toeslag wordt afgeschaft, voor iedereen geboren na 1953, dan dalen de uitgaven voor AOW uiteindelijk met 15%. Het SVB hoeft dan ook niet meer te controleren of gepensioneerden samenwonen.

Degene, die vanaf 2015 met pensioen gaan, hebben vaak veel betere pensioenen dan de mensen, die in 1995 met pensioen gingen. Daarom heeft het allergrootste deel van deze huidige groep nieuw gepensioneerdde alleenstaanden voldoende financiële draagkracht om de gevolgen van deze afschaffing te betalen. De AOW-uitgaven zullen in het huidige stelsel op hun top maximaal 7,1% van het BNI zijn, alleen als het minimumloon stijgt conform de nominale economische groei. Bij dit alternatief zal deze toekomstige top dan 6% van het BNI zijn.

Samenvatting

Mensen, die rechtmatig in Nederland verblijven, nemen sinds 1957 gedwongen deel aan de AOW. De mensen werden toen verplicht AOW-premie te betalen over hun inkomen. De belofte was dat zij vanaf 65 jarige leeftijd AOW ontvingen. De samenleving kan deze toezegging alleen veranderen, indien daarvoor een dwingende reden bestaat.

De Raad van State meende diverse jaren geleden dat een deelnemer geen

rechten had op AOW op 65 jarige leeftijd, omdat de Staat hiervoor niet had gespaard. Dit betekent dat de overheid burgers wel tot deelname aan een regeling kan verplichten en vervolgens eenzijdig de burgers de eerder toegezegde uitkering kan weigeren.

De redenen, die de politiek thans noemt, voor de verhoging van de startleeftijd voor het AOW-uitkering overtuigen niet. Door de afschaffing van de VUT in 2006 is de verhouding tussen gewerkte jaren en uitkeringsjaren sinds 2015 gestegen en is lager dan 2 staat tot 1. De gestegen levensverwachting is hiermee meer dan voldoende gecompenseerd.

De uitgaven voor de AOW als percentage van het BNI liggen nu nog steeds lager dan die in de laatste drie decennia van de vorige eeuw.

De overheid betaalt aanmerkelijk meer voor jongeren dan voor gepensioneerden, dus vergrijzing levert een bate op in tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd.

Antwoord op de gestelde kernvraag

Een bovengrens voor de toekomstige uitgaven van de AOW tot 6% van het BNI is redelijk. Zelfs bij een sterke stijging van het minimumloon in de toekomst, variant 3, kan het genoemde alternatief zorgen dat deze bovengrens in de verre toekomst niet wordt overschreden.

De conclusie is dat een terugkeer naar een startleeftijd van de AOW op 65 geen grote nadelige gevolgen voor de Nederlandse economie en overheidsfinanciën zal hebben. —

“
Degene, die
vanaf 2015 met
pensioen gaan,
hebben vaak
veel betere
pensioenen
dan de mensen,
die in 1995
met pensioen
gingen.
”

Politici moeten het leven beschermen

Naarmate ik mij meer verdiep in het initiatiefwetsvoorstel van het D66 tweede kamerlid Pia Dijkstra om hulp bij zelfdoding in het geval van een ‘voltooid leven’ mogelijk te maken word ik eigenlijk bozer. Destijds, toen we bij de KNMG samen met vertegenwoordigers van D66 (wijlen Els Borst en Rogier van Boxtel) de huidige euthanasiewetgeving voorbereidden, waren we al zeer beducht voor de invloed van ‘de politiek’ op dit bij uitstek zo gevoelige onderwerp.

AUTEUR: ROELOF JAN MULDER

Wat als de kosten van de gezondheidszorg voor ouderen uit de pan rijzen? Wat als ouderen te oud worden en een te groot aandeel opeisen van het pensioenvermogen? Gaat de politiek dan bepalen wanneer er sprake is van een ‘voltooid leven’? Ik moet er niet aan denken. Niet voor niets heeft de Commissie Schnabel in 2015, na zeer gedegen onderzoek geconcludeerd dat de huidige euthanasiewetgeving, ook in het geval van een voltooid leven, voldoende handvatten biedt om aan een bestaande doodswens te voldoen.

Is het niet de Staat die het leven dient te beschermen?

In de euthanasiewet werd een aantal criteria opgenomen waaraan moet worden voldaan ingeval van euthanasie. Er dient een zogenaamde SCEN-arts bij betrokken te zijn en een toetsingscommissie toetst de euthanasie altijd achteraf. Dit alles om de uitvoering van een stervensverzoek zo zorgvuldig mogelijk te doen verlopen. Dood is namelijk onherroepelijk. Vergissingen kunnen niet meer worden terug gedraaid.

Met het D66-wetsvoorstel dreigt de medische begeleiding en oordeelsvorming volledig buiten spel te worden gezet. Waar hebben we de euthanasiewet dan nog voor nodig, vraag ik mij af.

Zo ook de artsenfederatie KNMG die stelt dat het volstrekt onwenselijk is dat er naast de huidige euthanasiewet een nieuwe wet komt die hulp bij zelfdoding bij een ‘voltooid leven’ mogelijk maakt. De KNMG vindt dat een dergelijk systeem een discriminatoir karakter heeft.

Met andere woorden: omdat het wetsvoorstel een leeftijdsgrens hanteert van 75 jaar worden ouderen boven die leeftijd gediscrimineerd. Voor mensen die hun leven willen beëindigen om een medische reden

gelden straks strengere regels dan voor anderen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Ook het uitsluiten van medische begeleiding vind de KNMG uitermate gevaarlijk.

Hans Wiegel stelde kort geleden in zijn column in de Telegraaf onder de kop ‘Voltooid leven en het geweten’ een aantal relevante vragen. Zo schrijft hij dat het wetsvoorstel aan alle kanten rammelt. Wie moet bijvoorbeeld de dodelijke middelen toedienen als dat geen arts meer hoeft te zijn? Wie mag mensen die hun leven willen beëindigen helpen? Mag dat zomaar iedereen zijn? En wie beoordeelt of de doodswens niet ingegeven wordt door bijvoorbeeld invloeden van de omgeving (“ik ben toch maar iedereen tot last”)? Is het niet de Staat die het leven dient te beschermen?

Geconcludeerd moet worden dat de indieners van het wetsontwerp ‘levensbeëindigend handelen bij voltooid leven’ onvoldoende over de cosequenties hebben nagedacht. Zo zie je wat er gebeurt als politici zich bemoeien met zaken waar ze geen verstand van hebben. Met het wetsontwerp van Pia Dijkstra bevinden we ons onherroepelijk op het hellend vlak waar men bij de totstandkoming van de (zeer zorgvuldige) euthanasiewetgeving zo bang voor was.

Laten we hopen dat een nieuw kabinet op een verstandige manier met dit heikele onderwerp om gaat. —

De kwaliteit in de zorg

De afgelopen jaren heeft het Nibud telkens rond Prinsjesdag op verzoek van de ouderenbonden koopkrachtplaatjes berekend. Zo ook voor 2017. De door het kabinet voorgestelde maatregelen gaven voor ongeveer iedereen een klein plusje te zien, € 10 tot € 20 per maand. Verkiezingsjaar, nietwaar. Nu de eerste loonstroken op de mat vallen, kunnen we zien wat er echt gebeurt.

AUTEUR: JOOP BLOM,

VOORZITTER COMMISSIE ZORG, WELZIJN, WONEN EN MOBILITEIT NVOG/KNVG

Bij de verandering van de wetgeving in 2006 kregen de zorgverzekeraars de opdracht om kwalitatief goede zorg in te kopen. In de afgelopen 10 jaar is gebleken dat men daarin niet verder is gekomen dan het uitgangspunt dat de betrokken specialisten voldoende ingrepen per jaar zouden moeten uitvoeren.

Dat is echter een onvoldoende uitgangspunt om echte kwaliteit te meten.

Medisch specialisten zijn vooral individualisten. Voor de vrijgevestigde medisch specialisten is het aantal ingrepen de basis voor hun inkomen en niet de kwaliteit van de ingreep. Dat zou echter wel moeten!

Er is vanuit de medische vakgroepen onvoldoende overleg en kennisuitwisseling daarover. De artsen zouden veel meer van elkaar moeten leren, maar ook zouden de uitkomsten daarvan met de buitenwereld moeten worden gedeeld. Dit wordt ook al aangegeven in het door Zorg Instituut Nederland uitgebrachte advies over de organisatie van de zorg in 2030 op verzoek van de regering.

Het doet dan ook mij genoeg in de NRC te lezen dat de 7 Santeon Ziekenhuizen (waaronder het Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein) hebben besloten om daadwerkelijk tot uitwisseling van informatie over de kwaliteit van ingrepen te komen. Dit op basis van meerdere indicatoren en parameters.

Ik denk ook dat de ziekenhuizen veel beter in staat zijn om kennis en informatie uit te wisselen over de uitvoering en de kwalitatieve uitkomsten van ingrepen bij een aandoening en er gezamenlijk van te leren. Daardoor worden de onderlinge verschillen in aanpak en uitkomsten teruggebracht en dat komt de patiënt ten goede! Hij/zij krijgt hierdoor de best mogelijke zorg.

Dit is een goed voorbeeld hoe door samenwerking op medisch terrein de zorg kwalitatief wordt verbeterd. Dit moet ook geen taak zijn van de zorgverzekeraars. Laat die maar waken over een betaalbare zorg en tezamen met de medische organisatie ook toegankelijke zorg. —

RUITERTJES

Te huur in Diever (Drenthe)
4-6 persoons vakantiebungalow
1 km van dorp
gezellig ingericht met Zwitsers accent
rustig gelegen in bosrand van het Nat.Park Drents-Friese Wold
veel wandel- en fietspaden
huisdier toegestaan
www.helvetiadiever.nl
Tel 0521-592552

Audrey's DeliCasa

Voor wie van lekker eten houdt, maar niet lang in de keuken kan of wil staan.

GATTÒ DI PATATE (AARDAPPELTAART - BIJLAGE - CONTORNO)

Nu eens een gerecht dat je te allen tijde bij het eten kan maken als bijlage, het is lekker makkelijk en ziet er ook feestelijk uit. In plaats van in punten heb ik het in rondjes uitgestoken. Het woord Gattò is nog een nalatenschap van de Franse bezetting in Napels en betekent taart.

Ingrediënten voor 6 personen:

- 1 kg bloemige aardappelen
- 50 gr prosciutto cotto (gekookte ham), in blokjes
- 125 gr buffelmozzarella, in blokjes
- 50 gr Parmezaanse kaas, geraspt
- 4 eieren, losgeklopt
- 2 eetlepels bladpeterselie, fijngehakt
- klontje boter, zout & zwarte peper uit molen
- 4 eetlepels paneermeel
- 4 eetlepels olijfolie
- taartvorm van 25 cm doorsnee

De bereiding:

Verwarm de oven voor op 180 graden (stand 4). Kook de aardappelen in de schil gaar, giet ze af en schil ze. Pureer ze door een zeef. Meng de puree met de prosciutto, mozzarella, Parmezaanse kaas, losgeklopte eieren, peterselie zout en zwarte peper (voorzichtig met zout, Parmezaanse kaas is al zout). Eerst proeven moet echt wel pittig gekruid zijn.

Beboter de taartvorm en bestuif deze met een deel van het paneermeel. Doe de puree er in en druk er met vork voorzichtig een patroon in. Strooi er de rest van het paneermeel over en bedruppel het met de olijfolie.

Zet gerecht 30 min in de oven of tot bovenkant bruin is. De taart met peterselie bestrooien en/of met klontjes boter. Met rondjes uitsteken of in punten snijden. De taart is zowel warm als koud lekker en past bij elk gerecht.

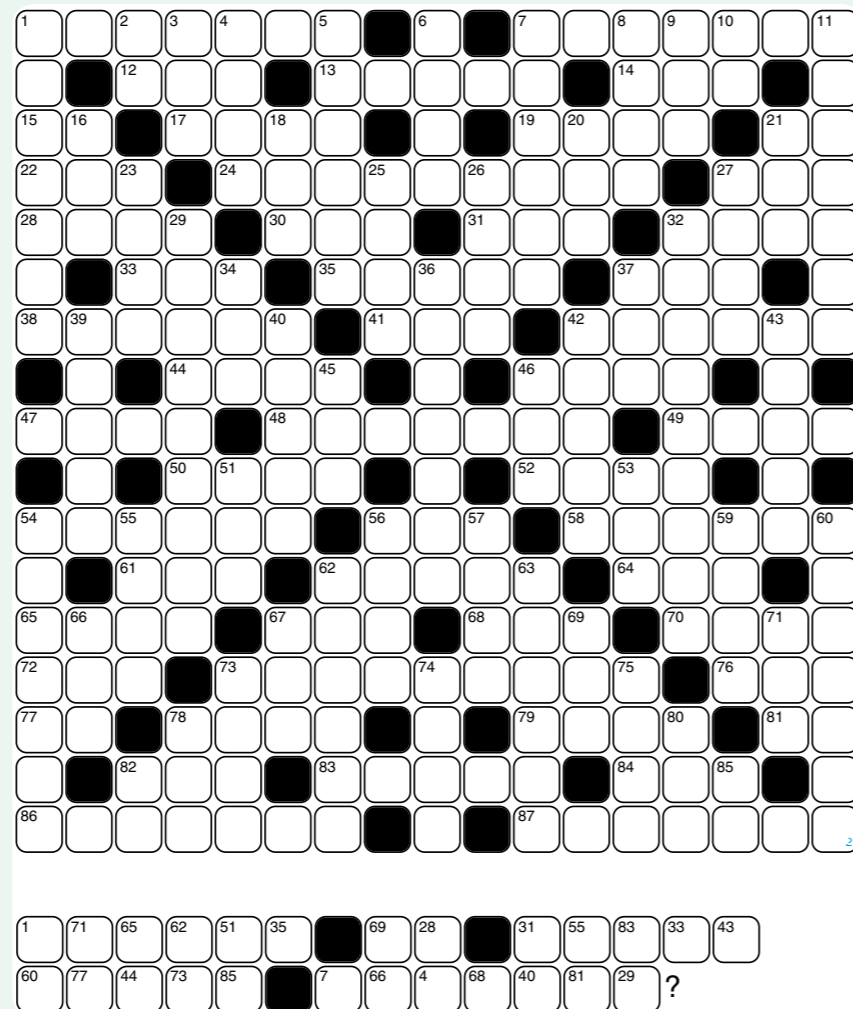
BUON APPETITO
Ciao Audrey
audrey.mp@hotmail.com

Na het oplossen van de kruiswoordpuzzel zet u de letters, die hetzelfde getal hebben als die in de balk eronder, daarop over. De zin die u dan krijgt stuurt u vóór 16 augustus 2017 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. Onder de goede oplossingen worden weer 4 prijzen van 13 euro verloot.

De oplossing van de kruiswoordpuzzel in nummer 1-2017 is: **deze maand Tweede Kamer-verkiezing**

De vier gelukkige winnaars zijn:

R. de Haan
J. Salomons
R. de Vries
M. van der Wee

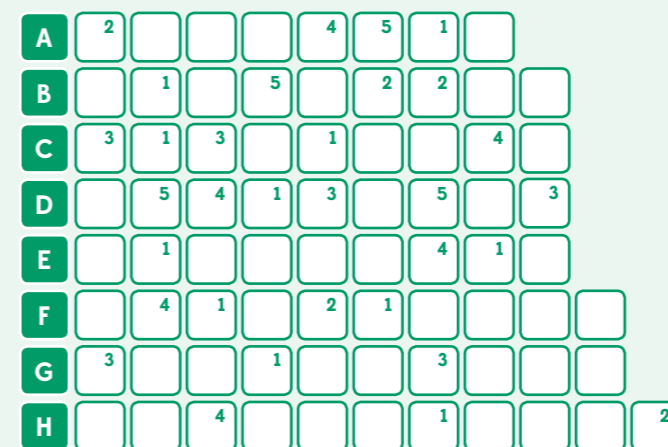

HORIZONTAAL 1. nationale sport in Amerika; 7. scheldnaam voor een Hollander; 12. seksueel overdraagbare aandoening (afk.); 13. het is in orde; 14. dameskledingstuk; 15. United States (afk.); 17. boterton; 19. restje opgewarmd eten; 21. lengtemaat (afk.); 22. geldende rechtsvoorschriften; 24. smuller (fijnproever); 27. eer (roem); 28. authentiek; 30. nieuw (in samenstelling); 31. vochtmaat van vier ankers wijn; 32. het niet-stoffelijke gedeelte van waaruit de mens leeft; 33. explosieven opruimingsdienst (afk.); 35. koninkrijk in de Himalaya; 37. schil (pel); 38. scherp kijken; 41. jong dier; 42. beschamend; 44. eikenschorschiller; 46. spijskaart; 47. opstappen; 48. aanleggen met een geweer (mikken); 49. elektrische eenheid van vermogen; 50. Griekse schapenkaas; 52. plantaardige olie (cultuurgewas); 54. mannelijk lid; 56. voorzetsel; 58. tak van sport; 61. bloeiwijze; 62. besef (notie); 64. uitroep van schildwacht; 65. deel van boom; 67. reuzenslang; 68. in andere woorden (afk.); 70. voornaam schaatser Kramer; 72. knaagdier; 73. hevig enthousiast; 76. gewicht; 77. persoonlijk voornaamwoord; 78. vuilstortplaats; 79. jongensnaam; 81. rivier in Friesland; 82. schimmelachtige reuk; 83. persoon van adel; 84. algemene ouderdomswet (afk.); 86. kuit van de steur; 87. eetbaar knoldragend gewas. .

VERTICAAL 1. hakwerktuig; 2. Nederlandse spoorwegen (afk.); 3. mannelijk beroep; 4. grote (gevulde) zak van grof linnen; 5. verleidelijke blik op iemand werpen; 6. direct (rechtstreeks) op televisie; 7. voetbalterm; 8. rijstbrandewijn; 9. kledingstuk; 10. kosten koper (afk.); 11. strooifolder; 16. droog (van wijn); 18. kippenloop; 20. verdragingsstoel; 21. afgemat; 23. warme drank; 25. frisjes; 26. venster; 27. paarsachtige kleur; 29. hoog bouwwerk; 32. neuroloog; 34. scheepsvloer; 36. op huurlijkende overeenkomst van agrarische grond; 37. heide-meertje; 39. plaats in Japan; 40. marterachtig roofdier; 42. algemene fijne gewaarwording; 43. land (staat); 45. meisjesnaam; 46. snijwerktuig; 51. Europa (afk.); 53. vleesnat; 54. industriële inrichting (werkplaats); 55. scheepslading; 56. tegen elk aannemelijk bod (afk.); 57. gecastreerd paard; 59. Noord Atlantische Verdragsorganisatie (afk.); 60. onzin (wartaal); 62. vissersboot; 63. schuiftrap; 66. binnenvaartuig; 67. deel van zitvlak; 69. vragend voornaamwoord; 71. een zekere; 73. Europese voetbalbond (afk.); 74. melkklier; 75. gewicht; 78. plotselinge regenval; 80. boerderijdier; 82. meervoud (afk.); 85. waarnemer (afk.).

Omschrijving

- A. Wordt korter als je meer drinkt (8)
- B. Koninginnen en darren (9)
- C. Resultaten van een oogmeting (9)
- D. (André Rieu's) inkomstenbron (9)
- E. Ik heb een ondergrondse onderneming (9)
- F. Duurzaam ongetrouwd (10)
- G. Beleg van Leiden (10)
- H. Zoeklicht (11 of 3+8)

Spelregels cryptogram

Slechts één van de klinkers is genummerd, maar alle plaatsen waar die klinker staat hebben dat nummer. Sommige medeklinkers hebben een nummer gekregen, bijvoorbeeld in opRoerkraaieR (cryptogram in nr. 1 van 2013) hebben de eerste en de laatste r het nummer 1 gekregen, maar de tweede r geen nummer. Als u in die puzzel in andere woorden een 1 ziet staan kunt u daar dus de r invullen.

Stuur uw oplossingen vóór 16 augustus 2017 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar: NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. U kunt de oplossing van het kruiswoordraadsel in dezelfde e-mail of op dezelfde briefkaart inzenden. Voor goede oplossingen zijn per cryptopuzzel 4 prijzen van 13 euro beschikbaar.

Oplossing van de puzzel in nummer 1-2017:

- A: Rotonde
- B: Onweerslucht
- C: Bondscoach
- D: Knippatroon
- E: Mantelzorg
- F: Voedingsleer
- G: Snorfiets
- H: Trouwring

De vier gelukkige winnaars zijn:

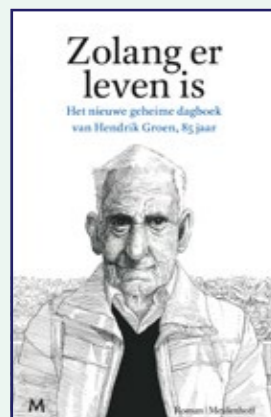
W. Frens
T. Laan
R. Kramer
H. Messchendorp

René Appel: **Joyride & andere spannende verhalen**, gebonden 204 pagina's, ISBN 9789026338366, AmbolAnthos uitgevers, € 12,50.

Het aantrekkelijke van deze verhalenbundel is dat je, weliswaar kortstondig maar bij elk verhaal weer, op het verkeerde been gezet wordt. Of anders gezegd de plots zijn steeds verrassend,

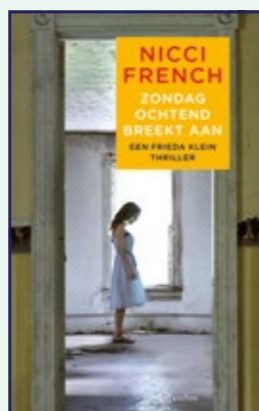
en dat maar liefs 12 maal! René Appel verstaat de kunst over dikke dames, inbrekers, overspel en meisjes met lang zwart haar overtuigend en soepel te verhalen. Vaak licht hilarisch, altijd goed voor een grimlach. Bonus is de afbeelding op de omslag: 'La Lectrice Soumise' een vroeg werk van René Magritte. Een schilder die grossiert in plotwendingen. (CNH)

Hendrik Groen: **Zolang er leven is**, paperback 320 pagina's, ISBN 9789029090766, Uitgeverij Meulenhoff, € 19,99.

Zijn eerste boek won in 2016 de NS Publieksprijs en zijn tweede is nog beter! Groen laat als ervaringsdeskundige via zijn dagboek zien, hoe het er in een verzorgingstehuis aan toe gaat en hoe bewoners daarop reageren. Voor Hendrik

(en zijn vriendenkring) is dat veelal met humor, maar ook ongezouten kritiek op degenen die het beleid bepalen en verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Ideale lectuur voor het slapen gaan. En na iets treurigs volgt altijd weer een stuk waar je om kunt glim- of schaterlachen. Ik ben benieuwd of Hendrik straks ook de Librisprijs wint - verdienen doet hij die zeker en het geld krijgt vast een goede bestemming. (JVV)

Nicci French: **Zondag ochtend breekt aan**, paperback 368 pagina's, ISBN 9789026338199, AmbolAnthos uitgevers, € 19,99.

Dit is alweer het zevende deel rond psychotherapeute Frieda Klein. Het spannende verhaal begint direct met een lijk onder Frieda's vloer. Het is voor haar een teken dat Dean Reeve - die als een rode draad door

alle delen loopt - nog steeds actief is. Vrienden van Frieda worden aangevallen en als een goede vriendin verdwenen is, zetten politie, Frieda en haar vrienden alles op alles om haar levend terug te vinden. Door alle publiciteit rond de gebeurtenissen moet Frieda doen, waar ze een enorme hekel aan heeft: in de openbaarheid treden... Wie wil weten of Dean Reeve echt bestaat, zal op het achtste en laatste deel moeten wachten. (RW)

Timo Lutz: **Merian Live - Piemonte**, paperback, 120 pagina's, ISBN 9789044746389, Deltas Uitgeverij, € 11,95.

Deze kleine reisgids is verrassend overzichtelijk. Na een eerste kennismaking met de stad, wordt er duidelijk aangegeven welke bezienswaardigheden van belang zijn om te bezoeken. Per stad zijn er ook tips waar je kunt gaan eten,

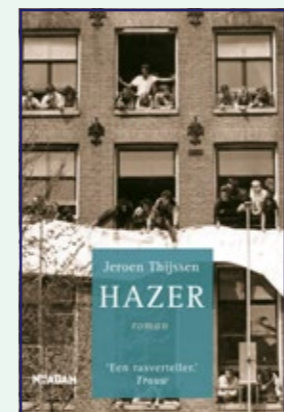
met of zonder kinderen. Voor- en achterin een uitklapbare kaart, de voorflap geeft een kaart met een overzicht van de streek Piemonte en de achterflap geeft de plattegrond van het centrum van Turijn. Het laatste hoofdstuk geeft in een oogopslag informatie over het land en de mensen, de economie, politiek en taal. Voor een eerste kennismaking met deze streek een handzame, kleine reisgids. Een extra vermelding verdient het feit dat er adressen instaan die kamers hebben aangepast voor mensen met een handicap! (EBB)

Anita van Stel, Anouck Vrouwe, Dirk van Delft, Gabby Zegers, Huub Eggen: **Snaren, spiegels en plakband - 70 jaar Nederlandse natuurkunde**, gebonden 216 pagina's, ISBN 9789462581685, WBOOKS, € 19,95.

Dit boek beschrijft vooral de geschiedenis van het FOM

(Fundamenteel Onderzoek Materie) en de successen van de betrokken geleerden, ondanks de vele beperkingen (o.m. geldgebrek en angst voor het onbekende) waarmee men te maken had. Het is een klein (17 x 17 cm) maar wel zwaar (600 gram!) en zeer fraai uitgevoerd boekje met veel foto's in kleur en zwart wit op glimmend papier. Wiskundige kennis voor de lezer niet vereist, wel interesse in de natuurkunde en de belangrijke rol die deze wetenschap in ons leven speelt. (JVV)

Jeroen Thijssen: **Hazer**, paperback 320 pagina's, ISBN 9789046821398, Uitgeverij Nieuw Amsterdam, € 19,99. Lief, leed, wanhoop en onbenulligheid in een Haarlems kraakpand eind jaren zeventig begin -tachtig. Krakersrellen, "geen woning geen kroning" en "Willen we naar de Dam dan gaan we naar de Dam" (Herman Bode FNV). Tegen

deze achtergrond van die roerige jaren in de vorige eeuw speelt deze vrolijke, soms schrijnende avonturenroman.

In een tweede laag speelt een pijnlijk familiegeheim over verzet, verraad en heldendom in de oorlogsjaren. De ontrafeling van dit geheim, noem het de plot, is door de schrijver fraai bewaard tot de laatste bladzijde. Meest treffende opmerking van één van de kraakpandbewoners: "Wacht dertig jaar. Dan gaan de hippies met pensioen. Dan is er plaats voor ons". (CNH)

Ties Teurlings: **Krentenkoppen**, paperback 126 pagina's, ISBN 9789038802442, Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, € 13,99. Een klein, dun boekje met een grote impact. In dit boekje schrijft Ties over de bezoeken aan zijn aftakelende opa en oma op een openhartige wijze. Door de beschrijving van de opeenvolgende bezoeken kunnen we de ontwikkeling van

de Alzheimer bij zijn oma op de voet volgen. We lezen hoe de effecten van de dementie langzaam aan steeds schrijnender worden, zeker als oma in een verzorgingstehuis komt nadat opa in het ziekenhuis is opgenomen. Ze hoopt dat opa er ook snel komt, want ze zit er de hele dag alleen met die krentenkoppen. Mooi boekje, humoristisch en ontroerend. (MW)

Nadia Zerouali en Merijn Tol: **Souq - tafels vol mezze**, gebonden 256 pagina's, ISBN 9789059567221, Fontaine Uitgeverij, € 29,95.

De koude mezzetafel start met salade: fattoush en/of tabouleh. Daarna allerlei heerlijks met Libanees platbrood, een blaadje sla of witte kool als bestek. Nadia en Merijn zijn begonnen

om labne (hartige yoghurt) te versieren en hebben dit zelfs in Libanon geïntroduceerd. Warme mezze, waarbij kibbehballetjes niet mogen ontbreken. Vervolgens gegrilde gerechten en heerlijke zoetigheden toe. Een introductie bij elk recept. De prachtige fotografie nodigt uit om de gerechten direct te gaan maken. De inspiratie komt van hun reizen, waar ze de vraag stellen: Wat eten jullie? Mezze eten is een sociale gebeurtenis, uren tafelen met familie en vrienden. Een perfecte manier om de warme gastvrijheid uit het Midden Oosten te ondergaan. Fantastisch kookboek en ook uiterst geschikt voor vegetariërs. (MW)

ste 20 jaren een rendement gemaakt van gemiddeld 7% per jaar. Via een spaarrekening (persoonlijk potje) bij de bank lukt dat niet. Onze pensioenfondsen, bestuurd door mensen uit de vakbonden, de werkgeverskringen (of andere specialisten) en vertegenwoordigers van gepensioneerden, doen het dus goed. Zij worden gecontroleerd door Raden van Toezicht en Verantwoordingsorganen. Waarom bemoeit de overheid zich er dan mee?

De ingelegde premies zijn aftrekbaar voor de belastingen. Dat wil zeggen, dat de overheid geen belastinggeld binnenkrijgt over het bedrag van die premie. Daar staat tegenover, dat als mensen met pensioen zijn gegaan, de overheid wel inkomstenbelasting krijgt over de uitgekeerde pensioenen. Hoe hoger de pensioenuitkering is, hoe hoger dus de belastinginkomsten zijn voor de staat. Deze werkwijze is voor de staat uitermate gunstig, omdat door pensioenfondsen van geld veel meer geld is gemaakt. Dus ontvangt de staat aan belastinginkomsten veel meer, dan ze ooit zouden hebben gehad zonder de aftrekbaarheid van de premie.

Op dit moment is de premie belastingvrij tot de grens van 1,875% opbouw per jaar. Met die 1,875% kunnen deelnemers onder normale omstandigheden een fatsoenlijk pensioen opbouwen, is de redenering. Een aantal jaren geleden was dit percentage hoger, maar door het te verlagen vanwege het langere doorwerken, heeft de overheid geregeld dat er minder belastingaftrek was en dat scheelde honderden miljoenen per jaar. Kwam in een tijd van bezuinigingen goed uit. Maar of het verstandig is?

Uit de vorige alinea is al wel gebleken, dat wat de overheid dus nu 'verdient' straks, als de mensen met pensioen zijn gegaan, in het veelvoud minder binnenkomt. Dat is je rijk rekenen op korte termijn. De overheid doet er dus met het oog op de belastinginkomsten van de toekomst (met veel meer gepensioneerden en minder betaald werkenden) goed aan om het opbouwpercentage niet verder te verlagen. Bovendien zou dat voor de pensioenopbouw van jongeren slecht zijn.

“
De overheid doet er dus met het oog op de belastinginkomsten van de toekomst (met veel meer gepensioneerden en minder betaald werkenden) goed aan om het opbouwpercentage niet verder te verlagen.
”

De overheid heeft ook nog wat anders gedaan. Ze hebben de aftrek van belasting beperkt tot inkomens tot (nu) € 103.000 per jaar. Mensen met een hoog inkomen kunnen wel voor bedragen boven deze premiegrens voor een pensioen sparen, maar ze kunnen die premie niet meer aftrekken van de belasting. De consequentie is wel, dat als zij straks over die extra bedragen een hoger pensioen uitgekeerd krijgen, ze daarover ook geen belasting hoeven te betalen. Of dat verstandig is?

Tijdens de kabinetsformatie is deze zogenoemde aftopping ook onderwerp van gesprek, omdat er in politiek Den Haag gedachten leven de grens verder naar beneden te brengen tot bijvoorbeeld 2 x modaal, rond de € 66.000 inkomen per jaar. Omwille van de staatsinkomsten in de toekomst is dat geen goede zaak (nu verdienen, straks minder krijgen), maar in de praktijk blijkt het al niet zo gemakkelijk om boven de € 103.000 het pensioen goed geregeld te krijgen. Naar verwachting wordt het alleen maar ingewikkelder als de aftopping nog verder zal gaan.

Aan de kostenkant/ financiële kaders

In de pensioenfondsen gaat heel veel geld om. Op dit moment is het geschatte vermogen (het geld dat uitstaat) van de gezamenlijke pensioenfondsen meer dan € 1.400 miljard. Dat het een hoog bedrag moet zijn, is duidelijk. Ook over 30, 40 en 50 jaar moeten de pensioenfondsen de pensioenuitkeringen (liefst steeds opgehoogd met het jaarlijkse stijgingspercentage van de kosten) kunnen betalen. Daar moet je dus met elkaar voor sparen. Het geld komt uit de betaalde premies en de rendementen van de beleggingen.

De overheid ziet dat het om grote vermogens gaat en denkt ook na over de economische en maatschappelijke gevolgen als er dingen mis zouden gaan. Deze risico's zijn voor de overheid de reden om zogenoemde kaders te maken waarbinnen pensioenfondsen kunnen opereren. Het zogenoemde financiële toetsingskader (FTK) moet de maatschappelijke risico's beperken. Controle vindt plaats door de Nederlandse Bank (DNB).

Het FTK is eind 2014 vernieuwd. Mede onder invloed van de financiële bankencrisis in 2008, de daardoor ontstane angst en de dalende rente, is het FTK fors zwaarder geworden. De pensioenfondsen moeten grotere buffers aanhouden en de regels voor de berekeningen zijn aangescherpt. Om te bepalen hoeveel de pensioenfondsen in kas moeten hebben voor de latere uitbetalingen, moeten de fondsen uit voorzichtigheidsredenen vooral rekenen met de zogenoemde risicovrije renteopbrengsten. Het is veel ingewikkelder, maar zeg voor het gemak de rente op spaargeld. Die is op dit moment erg laag, en dus zegt de overheid, dat er veel meer geld in kas moet blijven om straks zeker te kunnen uitkeren. Het gaat dus niet om de (hogere) rendementen, waarvan de rente slechts een onderdeel is.

De organisaties van gepensioneerden vinden dat onterecht. Het gevolg is immers, dat de meeste pensioenfondsen de uitkeringen niet kunnen indexeren, dat ze eerder op pensioenen moeten korten en dat jongeren minder pensioen kunnen opbouwen. Je kunt evengoed voorzichtig zijn, met veel minder zware consequenties, als pensioenfondsen mogen rekenen met een voor een fatsoenlijke pensioenopbouw minimaal benodigd rendement. Dat is per pensioenfonds verschillend, maar ligt rond de 2%.

Dat rendement is veel lager dan wat de pensioenfondsen gemiddeld jaarlijks opbouwen. Ook al zou het slechter gaan met de toekomstige rendementen, dan nog is de kans groot, dat pensioenfondsen het minimale rendement zullen halen. Het is te hopen dat een nieuw pensioenstelsel ook hierin gaat voor-

zien. Ook op dit punt (het nieuwe pensioenstelsel) speelt de overheid een grote rol. Het is maar de vraag in hoeverre er ruimte komt voor de besturen van de pensioenfondsen, of dat de overheid toch weer knelende regelgeving tot stand brengt.

Aan de kostenkant/belastingen

De afgelopen jaren heeft het kabinet vooral ingezet op het stimuleren van de koopkracht van werkenden. Via het belastingsysteem zijn daarvoor maatregelen getroffen, die verder gingen dan wat de gepensioneerden niet geïndexeerd hebben gekregen. Mede daardoor is de koopkrachtontwikkeling van gepensioneerden achtergebleven bij die van de betaald werkenden. Het kabinet heeft bij monde van minister Asscher steeds geroepen dat er gaandeweg de rit gerepareerd is, omdat het anders nog negatiever zou zijn. Dat klopt. Anders zou het nog erger zijn geweest. Het heeft iets in zich van het geven van een pijnlijke schop, waarbij op het laatst een beetje is ingehouden, zodat er alleen blauwe plekken zijn overgebleven.

Natuurlijk is op de koopkracht van grote invloed geweest, dat er niet is geïndexeerd, of zelfs is gekort. Maar de staat heeft bij het uitzetten van leningen goed geprofiteerd van de lage rente. Een beetje meer compensatie in de richting van de mensen, die via de pensioenfondsen nadelen ondervinden van de lage rente, zou de regering hebben gesierd.

Aan de kostenkant/groeiende uitgaven

Elk jaar worden de kosten hoger. We berekenen dat aan de hand van het inflatiepercentage. De laatste

jaren zijn de kosten slechts licht gestegen. De inflatie is dus gelukkig voor de koopkracht daardoor ook laag gebleven. De verwachting is dat de inflatie weer gaat oplopen, hetgeen ook de bedoeling was van de Europese Bank, toen die besloot de rente te verlagen. Als de inflatie toeneemt wordt het koopkrachtgat tussen werkenden, die, als het goed is, via de cao's de inflatie gecompenseerd krijgen, en de gepensioneerden (en andere uitkeringstrekkers) nog groter.

Vooraf voor ouderen en bijvoorbeeld chronisch zieke mensen komt daar nog bij dat de zorgkosten (soms fors) stijgen. Iedereen betaalt maandelijks premie aan de zorgverzekeraar en een bepaald percentage van het inkomen aan de zorg. Voor mensen met zorgkosten geldt, dat zij ook nog de eigen bijdrage, het zogenoemde eigen risico, kwijt zijn, momenteel € 385 per jaar.

Kortom, als de zorgkosten hoger worden, wordt de koopkracht navenant lager. Voor de mensen met een laag inkomen is er enige compensatie via de zorgtoeslag, maar zorgkosten belasten de koopkracht in aanzienlijke mate. Bij elkaar opgeteld wel 8 tot soms

20% over de afgelopen jaren. De politieke partijen die bij de kabinetsinformatuur zitten zullen zeker nog spreken over het verlagen van het eigen risico, omdat dit meer recht doet aan de solidariteit tussen mensen die het geluk hebben niet ziek te zijn en de mensen die dat geluk niet hebben.

Overheid

In Nederland hebben we het vaak over de invloed van Europa op de pensioenen. In werkelijkheid is de Nederlandse overheid veel bepalender. Op verschillende manieren en in verschillende opzichten. Helaas draait de regering (en in het kielzog het parlement) nog wel eens aan knoppen, zonder rekening te houden met de consequenties op andere terreinen. Dat hebben we de afgelopen vier jaren gemerkt. Nu maar hopen, dat het nieuwe kabinet wel een samenhangend beleid voert. —

Geslaagde ALV van BPP in Doorn

Plaats van handeling: de Koningshof bij de Maartenskerk te Doorn. De start van de algemene ledenvergadering: een smakelijke lunch. Er is een ruime keuze aan broodjes, soep, kroketten, en een fris toetje. De lunch staat symbool voor de rest van de middag. Na de lunch, waarin tevens vele "oude" contacten werden vernieuwd, begint de vergadering. Voor de bijeenkomst van vandaag hebben zich ruim 100 deelnemers aangemeld. Mede door het warme weer zijn er wel 10 afmeldingen.

AUTEUR: PIERRE THUSSEN

Net voor de klok van 13 uur opent voorzitter Peter Patijn de vergadering. Hij memoreert dat we dit jaar door omstandigheden pas in mei de ALV hebben, maar volgend jaar zal dat weer in april plaatsvinden. De 2e secretaris Jan van Pijkeren gaat nu de ledenadministratie doen, zodat de penningmeester zich louter met financiële zaken kan bezighouden. Het jaarverslag van de secretaris wordt zonder op of aanmerkingen goedgekeurd.

Het financieel verslag 2016 en de begroting voor 2017

De penningmeester deelt mee dat door de natuurlijke uitstroom ons ledenaantal helaas dalende is. We mochten 70 nieuwe leden begroeten, maar het natuurlijk verloop blijft groot dus nieuwe leden zijn van harte welkom

De BPP wenst dat PFZW aandacht zal blijven geven aan het belang voor gepensioneerden om actief deel te nemen aan het werk van de BPP, maar die zal ook zelf actief moeten blijven,

De kascommissie stelt voor het bestuur te dechargeren en verklaart de stukken voor akkoord. Het financieel verslag van 2016 en de begroting 2017 worden vastgesteld en goedgekeurd. Het

bestuur wordt door de ledenvergadering gedechargeerd. De contributie voor 2018 blijft 11 euro per jaar.

De vergadering gaat bij acclamatie akkoord met de benoeming Liesbeth Schaap als nieuw bestuurslid.

Intussen is Jaap van der Spek, vice-voorzitter van de BPP en voorzitter van de NVOG waarbij de BPP is aangesloten, gearriveerd. Hij was enigszins verlaat vanwege een vergadering bij DNB met de gezamenlijke ouderenorganisaties.

Hij onderstreept het belang dat de gezamenlijke ouderenorganisaties goed samenwerken op onder meer het pensioenterrein, Mede daardoor zitten we nu aan tafel bij de Staatssecretaris, de SER en de DNB. De ouderenorganisaties kunnen zich, samen met de jongerenorganisaties, in grote lijnen vinden in de richting van het komende SER-advies en worden betrokken bij de verdere uitwerking van ons nieuwe pensioenstelsel. Een hele vooruitgang t.o.v. 3 a 4 jaar geleden.

DNB is heel duidelijk over de noodzaak van modernisering van het pensioenstelsel. Wil nadrukkelijk niet dat er gemorreld wordt aan het huidige financiële toetsingskader en dus ook niet aan de risicovrije rente als het belangrijkste

“
Zekerheid is
in de praktijk
schijnzekerheid
gebleken.
”

Geef uw testament een missie

Mensen met een Missie steunt gedreven mensen die in hun gemeenschap opstaan tegen onrecht en uitsluiting. Dit doen wij samen met onze partners in 14 landen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

Wij geloven daarbij in de verbindende kracht van religie. Laat u iets na voor een rechtvaardige wereld?

Contact: Julie Mingeli, 070 - 31 36 731 of juliemingeli@mensenmeteenmissie.nl
mensenmeteenmissie.nl/testament

mensen
met een
missie

Mensen met een
Missie in uw testament

meetpunt voor de dekkingsgraad. Ook niet tijdelijk, in afwachting van een nieuw pensioenstelsel. De organisaties van gepensioneerden en ouderen zien daarvoor wel tijdelijke oplossingen, maar vinden tot nu toe geen gehoor. Het advies van de SER over een nieuw pensioenstelsel ligt er al wel, maar kan nog niet naar buiten worden gebracht omdat één van de vakbonden intern nog verdeeld is. Willen echter de sociale partners op het pensioenterrein de lead houden en dit dossier niet overlaten aan de politiek, dan moeten er nu besluiten worden genomen. NVOG en BPP dringen daarop aan.

De vergadering sluit het huishoudelijke deel van de vergadering hierna af met waardering voor het door het bestuur gevoerde beleid en de oproep versterkt op de ingeslagen wegen voort te gaan.

Als gastspreker krijgt Dick Boeijen, pensioendeskundige bij PGGM en adviseur van PFZW, het woord. Hij is direct betrokken bij het werk binnen de pensioenfederatie en de SER en is dagelijks bezig met de pensioendiscussie. Zijn inleiding had de titel: "Op weg naar een 21e eeuwse pensioen".

Hij benadrukt nog een keer waarom de discussie over een nieuw pensioenstelsel moet worden gevoerd, waarbij het huidige toezichtkader (FTK), het langer leven en veranderingen op de arbeidsmarkt de belangrijkste motieven zijn. Er moet een betaalbaar pensioen komen waarin we sneller kunnen indexeren (maar wel met ook het risico van een keer korten), omdat er geen grote buffers meer hoeven te zijn en ook anders gerekend kan worden, dan nu met de risicovrije rente.

Dick benadrukt dat we eerlijk moeten zijn over zekerheid, die eigenlijk schijnzekerheid is gebleken te zijn. Dit reële en volledige contract moet er nu komen. Anders kunnen we een aanpassing rekenrente niet krijgen, zo is zijn overtuiging en die van de grote pensioenfondsen.

Tal van andere onderwerpen die in het SER-advies aan de orde komen passeren vervolgens de revue. Moeilijke zaken als afschaffen van de doorsneepremie, de conversie van bestaande rechten naar het nieuwe stelsel, de betekenis van de persoonlijke pensioenrekening, maar ook het handhaven van een grote mate van solidariteit en collectiviteit komen aan de orde. Zaken die in vorige nummer van OP in het interview met Jan Tamerus en onze huidige inleider al zijn weergegeven.

Ondanks de heldere en gedetailleerde uitleg van Dick duizelt het de zaal zo nu en dan vanwege de complexiteit van het geheel. Maar er is veel waarde-

ring voor de uitleg en de discussie. Dat blijkt uit het hartelijke applaus voorafgaande aan een korte pauze.

Direct na de pauze geeft Secretaris Cees Michielse inzicht in de activiteiten van de BPP op dit belangrijke dossier Als lid van de Pensioenraad en als lid van de Pensioencommissie van de gezamenlijke ouderenorganisaties zit Cees er bovenop

Het vertrouwen in de pensioenen is op een laag niveau, dat moeten de pensioenfondsen dus ombuigen naar een pensioen waar jong en oud vertrouwen in hebben en houden. Hij spreekt zijn zorg uit over de betrokkenheid van de gepensioneerden bij de toekomstige uitwerking door sociale partners en binnen de pensioenfondsen. De rol van gepensioneerden bij die processen verdient versterking naar de opvatting van de BPP.

Er volgt een levendige discussie over de besproken materie. Het is duidelijk dat, mede vanwege de nog vele bestaande onduidelijkheden, verschillen van inzicht bestaan. Vooral zijn er nogal wat opmerkingen en misverstanden omtrent de rekenrente. De overtuiging die bij de inleiders bestaat, dat veranderingen op dit punt alleen kunnen worden bereikt door realisatie van de plannen die binnen de SER in ontwikkeling zijn, wordt niet door iedereen gedeeld. Wel bestaat het besef dat ook andere maatschappelijke ontwikkelingen vernieuwing noodzakelijk maken. Een eindoordeel zal pas kunnen worden gegeven wanneer alle plannen meer in detail zijn uitgewerkt, maar voor de tot nu toe ingezette koers van het BPP bestuur bestaat brede waardering.

De voorzitter geeft aan dat het er dit jaar en in de toekomst nog stevig aan toe zal gaan eer we een nieuw pensioenstelsel tegemoet kunnen zien. Hierna sluit de voorzitter de vergadering en nodigt eenieder in de foyer uit om een verfrissend drankje te gebruiken en wenst een ieder een behouden thuisreis. Een aardig detail: er blijken onder de deelnemers een paar kerkorganisten te zitten. Er was dus muziek bij de koffie en de thee. —

Maatschappelijk betrokken

In gesprek met Liesbeth Schaap, nieuw bestuurslid BPP

Praten met Liesbeth Schaap betekent vooral oog hebben voor minderheden in onze maatschappij. Maatschappelijk betrokken zijn. Niet voor niets was ze vier jaar lang fractievoorzitter van de SP in de gemeente Rheden, waar haar woonplaats Velp onder valt.

AUTEUR: ROELOF JAN MULDER

LIESBETH SCHAAP

"Toch was ik niet zo'n echte SP'er" zegt ze als we in een bekend etablissement in Duiven tegenover elkaar zitten." Ik zat er zo'n beetje tussen in. Ik hecht erg aan persoonlijk vrijheid maar aan de andere kant wil ik iets doen voor mensen die het minder hebben. En in de gemeentepolitiek zijn er genoeg onderwerpen waarin je die ambitie waar kunt maken. Al was het alleen maar de aandacht voor ouderen bijvoorbeeld en de invoering van de WMO. Hoe worden die gelden besteed en worden ze wel besteed aan de doelen die daarvoor gesteld zijn. Tenslotte is dat geld niet geoormerkt en kan het dus aan allerlei andere zaken worden besteed. En in de praktijk gebeurt dat ook als je niet op past." Na vier jaar hield ze de politiek echter voor gezien. "Ik werkte toen nog full time. Het fractievoorzitterschap deed ik erbij. Maar ik vond dat ik teveel hap snap moest doen. Je wilt zo'n taak zo goed mogelijk doen en nog vier jaar naast mijn baan zou niet goed zijn voor mijn gezondheid. Dus met pijn in het hart afscheid genomen van de politiek."

Op zoek naar een nieuwe uitdaging

Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan en dus toch op zoek naar een nieuwe uitdaging, zeker nu ze wat meer tijd heeft want inmiddels gepensioneerd.

"IK was al zo'n acht jaar lid van de BPP, vooral ook omdat ik voor mijn werk als HR manager op de hoogte wilde zijn van alles wat met pensioenen te maken had. Ik had ook al een paar keer de Algemene Ledenverga-

deringen van de BPP bezocht. Toen vorig jaar bekend werd dat er aanvulling voor het bestuur werd gezocht ben ik na de laatste ALV naar het bestuur gestapt met de vraag of een bestuursfunctie iets voor mij zou zijn. Nou, ik heb een gesprek gehad met Peter Patijn en Baukje Vegter en toen was mijn kandidatuur snel geregeld. Je wordt dan aspirant bestuurslid en mag ook al wat klussen doen. Maar de uiteindelijke beslissing over je kandidatuur ligt natuurlijk bij de Algemene Ledenvergadering."

Te veel geld in de zorg naar het management gedeelte

Al pratend wordt duidelijk dat we veel gemeen hebben. Vooral

op het politieke vlak maar ook wat ervaringen in de gezondheidszorg betreft. Dus gaat het gesprek vanzelf over de kosten van de zorg en de geweldige administratieve druk die er op de medewerkers in de zorg rust. Maar ook over het fenomeen manager.

"Ik vind en ik heb dat uit eigen ervaring mogen meemaken, dat er veel te veel geld in de zorg gaat naar het management gedeelte. En dan bedoel ik eigenlijk dat er veel te veel managers in de zorg rond lopen. Het vervelende is dat die hun eigen werk managen. Bijvoorbeeld al dat gepraat over de kwaliteit. Waar gaat het nou eigenlijk om, dat de kwaliteit goed wordt geadmistreerd of dat de kwaliteit terug te vinden is in de zorg aan het bed. Ik dacht het laatste. En dan die eindeloze vergaderingen. Nee als je echt wat wil veranderen in de zorg moet je daar beginnen. Maar dat is

nou juist zo moeilijk omdat het management aan de knoppen draait.”

Onvermijdelijk komt ook de beloningsstructuur aan de orde maar daar gaan we in dit verhaal niet verder op in, hoewel Liesbeth daar zo haar eigen ideeën over heeft.

Buurtbemiddeling dankbaar werk

We hadden het al over maatschappelijke betrokkenheid. Die vind je ook terug in bijvoorbeeld haar lidmaatschap van een buurtbemiddelingsteam in haar woonplaats. “Vaak gaat het eigenlijk nergens over maar zijn conflicten tussen burens over soms kleine dingen zo uit de hand gelopen dat buurtbemiddeling vereist is. We gaan altijd met twee personen. Eerst praten met de ene partij met aan het eind de cruciale vraag: “bent u bereid om dit met uw burens te bespreken”? Als het antwoord ja is gaan we naar de andere partij met dezelfde vraag. Het gesprek tussen de partijen vindt vervolgens altijd plaats op neutraal terrein. We proberen afspraken te maken en we leggen alles vast. In 80% van de gevallen is het geschil vervolgens opgelost. Ontzettend dankbaar werk!”

Liesbeth is getrouwd (met een hele prettige echtgenoot, we zijn echt maatjes) en heeft twee dochters. Ze fietst graag heeft als hobby handwerken en 's zomers gaan ze er met de tent op uit. “Echt kamperen op zogenaamde SVR campings, dus niet van dat luxe Glamping gedoe, daar heb ik een hekel aan”.

Onze club promoten, dat is belangrijk

Belangrijke laatste vraag: wat gaat ze doen binnen het bestuur? “Ik ga om te beginnen heel veel kennis verzamelen op het gebied van pensioenen en alles wat daar omheen hangt. Dus ook de invloed op bijvoorbeeld het inkomensplaatje van de gepensioneerden. En daarnaast gaan we ons bezig houden met ledenwerving. Het promoten van onze club want die doet heel goed werk. En met het huidige bestuur waar ik naar mijn idee al goed in pas, zal dat wel lukken!” —

“
Bij kwaliteit
gaat het om
de zorg aan
het bed, niet
of het goed
geadministreerd
is!
”

CV LIESBETH SCHAAP-DEN BREEJEN

Liesbeth Schaap is getrouwd en heeft twee volwassen dochters. Na haar middelbare school is ze direct gaan studeren. Eerst twee jaar in opleiding als leerling verpleegkundige. Maar toen een notaris haar vroeg om bij hem in dienst te treden heeft ze vervolgens 18 jaar binnen de rechtspraktijk gewerkt.

Daar heeft ze verschillende opleidingen gevolgd en afgerond. Onder andere de studie rechtsgeleerdheid en mediation.

Na de geboorte van de kinderen is ze binnen de gezondheidszorg aan de slag gegaan. Eerst als financieel economisch adviseur, de laatste 15 jaar als p&o adviseur. Naast haar werk heeft ze zich bezig gehouden met diverse activiteiten, o.a. binnen de faculteitsraad (UU) en de universiteitsraad (UU). Ze was 8 jaar bestuurslid van een plaatselijke politieke partij en 4 jaar fractievoorzitter.

Nieuw bestuurslid gepensioneerden PFZW

Helaas is de uitslag van de verkiezing nog niet bekend, omdat eerst nog een goedkeuringsprocedure bij DNB moet worden afgerond. Op de website zullen wij z.s.m. de uitslag bekend maken. Maar nu al willen wij alle leden bedanken die hebben gestemd. En die dank is extra groot als uw stem richting onze kandidaat Nicolette Loonen is gegaan.

ACTIVITEITEN EN INFORMATIE VAN DE BPP

De BPP (Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn) is via de bestuursleden of actieve kaderleden betrokken bij de volgende activiteiten:

1. Pensioenraad van PFZW:

In dit medezeggenschapsorgaan van het pensioenfonds wordt de BPP vertegenwoordigd door Cees Michielse als lid van dit orgaan en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.

2. **Ledenraad PGGM:** dit is het adviescollege voor het bestuur van de coöperatie PGGM. Deelnemers en gepensioneerden van PFZW die lid zijn van de coöperatie krijgen naast aantrekkelijke aanbiedingen ook veel informatie over relevante onderwerpen.

3. **NVOG:** De koepel van ouderenorganisaties waarbij de BPP is aangesloten. Jaap van der Spek bestuurslid van de BPP is tevens voorzitter van deze koepelorganisatie. Cees Michielse vertegenwoordigt de BPP in de pensioencommissie, die zoveel mogelijk gezamenlijk opereert met de KNVG en de overige ouderenorganisaties. Binnen de NVOG wordt door middel van commissies ook veel aandacht besteed aan het inkomens- en koopkrachtbeleid voor ouderen en aan zaken als huisvesting- en zorgbeleid.

4. Informatie via website, nieuwsbrieven en Ons Pensioen.

a. De redactie van Ons Pensioen is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen er met name voor dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP, maar ook dat u op de hoogte blijft van eventuele opvattingen van andere partijen. Zo kunnen de leden van de BPP op basis van een brede informatie actief deelnemen aan de discussies over het te voeren beleid.

b. Door middel van nieuwsbrieven die via de e-mail worden verspreid houden wij de leden die hun e-mailadres aan ons hebben doorgegeven op de hoogte van actuele ontwikkelingen. De redactie van de nieuwsbrieven ligt in de handen van Baukje Vegter

c. De website van de BPP, die door Cees Michielse wordt verzorgd, geeft naast de actuele informatie vanuit BPP en NVOG, ook relevante achtergrondinformatie over in het bijzonder pensioenonderwerpen en koopkrachtbeleid. Wij proberen daarbij een korte en heldere samenvatting te geven van de feiten, met voor diegenen die verder geïnformeerd willen zijn vaak een of meer doorklik mogelijkheden voor uitgebreidere en meer technische achtergronden.

5. **Lobby en netwerkactiviteiten.** Alle bestuursleden zijn actief betrokken bij het uitdragen van het BPP beleid en onderhouden daartoe contacten met andere organisaties die op onze beleidsterreinen actief zijn. Dat zijn besturen van pensioenfondsen, de pensioenfederatie, de SER, politieke partijen en ministeries, maar ook de journalisten die actief zijn op onze beleidsterreinen.

PENSIOENDISCUSSIE MOET NU LEIDEN TOT BESLUITVORMING

Momenteel werken zowel de SER als de Pensioenfederatie aan de afronding van hun interne discussie over de gewenste wijzigingen in het pensioenstelsel. Wij zijn daar tot nu toe als gepensioneerdenorganisaties onvoldoende bij betrokken, al zijn er wel bijna wekelijks informele contacten.

Voor ons zijn de belangrijkste uitgangspunten waaraan wij de uitkomsten zullen toetsen:

1. komt er een nieuw meer reëel toetsingskader op basis waarvan de verplichtingen worden berekend.

2. Is er geen sprake van gedwongen sluiting van de bestaande fondsen voor de oude rechten, waardoor toetsingskader en uitzicht op indexatie ongewijzigd slecht blijven.

3. Vindt het eventuele omzetten van de opgebouwde rechten plaats op basis van een aanvaardbaar ook voor de toekomst geldende rekenrente.

Verder uitstel van de besluitvorming van de toekomst is niet langer aanvaardbaar.

VERKIEZING NIEUW BESTUURSLID GEPENSIONEERDEN PFZW

Elders in dit blad treft u een interview aan met Nicolette Loonen die door de BPP samen met de Anbo is voorgedragen als kandidaat voor het bestuur van PFZW namens de gepensioneerden. Middels een nieuwsbrief en op de website zullen wij zo spoedig mogelijk laten weten wanneer er op onze kandidaat gestemd kan worden en wat de juiste procedure is. Wij vinden het als bestuur van de BPP van groot belang dat al onze leden stemmen en bij voorkeur natuurlijk op onze kandidaat. Van de in totaal acht kandidaten heeft zij op basis van de gesprekken die wij met haar hebben gevoerd onze sterke voorkeur.

